

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SEBEPLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**(10/ 96, 234, 409, 501, 698, 1743, 1747, 1912, 2187, 2203, 2303, 2353,
2389, 2477, 2673, 2675, 2697, 2830, 2976, 2979, 3019, 3109, 3206, 3430,
3476, 3479, 3482, 3484, 3485, 3493, 3504, 3505, 3508, 3510, 3685, 3723,
3918, 3919, 3920, 3921, 3922, 3923, 3924)**

TUTANAK DERGİSİ

**14'üncü Toplantı
22 Haziran 2021 Salı**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Öznur Çalık'ın, Komisyonunda bugün sunum yapacak genel yayın yapan TV kanallarının genel müdürlerine ve temsilcilerine hoş geldiniz dediğine ve gündeme ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Öznur Çalık'ın, İstanbul Milletvekili Gamze Taşcier'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- TRT Genel Müdürü İbrahim Eren'in, TRT Yayın Strateji Merkezinin işleyişi ve hazırladıkları raporlar hakkında sunumu

2.- TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni Şaban Şıkar'ın, TRT'de yayınlanan diziler, TRT 1 özelinde kadının televizyondaki temsili ve kadına yönelik şiddet konularında izledikleri yayın politikaları ve öneriler hakkında sunumu

3.- ATV Genel Müdürü Hacı Ali Türkaslan'ın, ATV olarak haberlerde, programlarda ve dramalarda kadına yönelik şiddet konusundaki yaklaşımları hakkında sunumu

4.- TV 8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu'nun, TV8 olarak dizilerde

ve diğ er yayınlarda kadına yönelik şiddet konusundaki yayın anlayışları ve öneriler hakkında sunumu

5.- Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı'nın, kadına yönelik şiddete karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesinde TV programlarının önemi ve öneriler hakkında sunumu

6.- Star TV Drama Direktörü şebnem Açıkalın'ın, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet olaylarında senaryo seçiminde dikkat ettikleri hususlar ve öneriler hakkında sunumu

IV.- MECL S ARAşTIRMASI KOM SYONLARI

A) G R şMELELER

1.-TRT Genel Müdürü İbrahim Eren, TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni şaban şıkar, ATV Genel Müdürü Ali Türkarslan, Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı, TV 8 Genel Müdürü Aslı  ini Yaşaroğlu ve Star TV Drama Direktörü şebnem Açıkalın tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmeler

V.-AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gamze Taşcier'in, Komisyon kurulurkenki beklentilerinin gerçekleşmediğini gördüklerine ve bu nedenle CHP olarak Komisyondan  ekildiklerine ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SEBEPLERİNİN TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10 / 96, 234, 409, 501, 698, 1743, 1747, 1912, 2187, 2203, 2303, 2353, 2389, 2477, 2673, 2675, 2697, 2830,
2976, 2979, 3019, 3109, 3206, 3430, 3476, 3479, 3482, 3484, 3485, 3493, 3504, 3505, 3508, 3510, 3685, 3723,
3918, 3919, 3920, 3921, 3922, 3923, 3924)

14'üncü Toplantı
22 Haziran 2021 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.20'de açılarak açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Öznur Çalık, Komisyonunda bugün sunum yapacak genel yayın yapan TV kanallarının genel müdürlerine ve temsilcilerine hoş geldiniz dediğine ve gündeme,

İstanbul Milletvekili Gamze Taşcıer'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İişkin açıklama yaptı.

TRT Genel Müdürü İbrahim Eren tarafından, TRT Yayın Strateji Merkezinin işleyişi ve hazırladıkları raporlar,

TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni Şaban Şıkar tarafından, TRT'de yayınlanan diziler, TRT 1 özelinde kadının televizyondaki temsili ve kadına yönelik şiddet konularında izledikleri yayın politikaları ve öneriler,

ATV Genel Müdürü Hacı Ali Türkaslan tarafından, ATV olarak haberlerde, programlarda ve dramalarda kadına yönelik şiddet konusundaki yaklaşımları,

TV 8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu tarafından, TV8 olarak dizilerde ve diğer yayınlarda kadına yönelik şiddet konusundaki yayın anlayışları ve öneriler,

Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı tarafından, kadına yönelik şiddete karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesinde TV programlarının önemi ve öneriler,

Star TV Drama Direktörü Şebnem Açıkalin tarafından, , kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet olaylarında senaryo seçiminde dikkat ettikleri hususlar ve öneriler,

Hakkında sunum yapıldı.

TRT Genel Müdürü İbrahim Eren, TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni Şaban Şıkar, ATV Genel Müdürü Ali Türkaslan, Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı, TV 8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu ve Star TV Drama Direktörü Şebnem Açıkalin tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

İstanbul Milletvekili Gamze Taşcıer, Komisyon kurulurkenki beklentilerinin gerçekleşmediğini gördüklerine ve bu nedenle CHP olarak Komisyondan çekildiklerine ilişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Gamze Taşcıer'in bu açıklamasından sonra Komisyon üyesi CHP milletvekilleri toplantı salonundan ayrıldılar.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 18.42'de toplantıya son verildi.

22 Haziran 2021 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.20

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)**BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)****SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)****KÂTİP: Esin KARA (Konya)**

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok kıymetli Komisyon üyelerimiz, çok kıymetli Genel Müdürlerimiz ve kanalarımızın çok kıymetli yöneticileri, kıymetli katılımcılar, değerli basın mensupları; ben hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum ve hoş geldiniz diyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 14'üncü Toplantısını açıyorum. (*)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Öznur Çalık'ın, Komisyonunda bugün sunum yapacak genel yayın yapan TV kanallarının genel müdürlerine ve temsilcilerine hoş geldiniz dediğine ve gündeme ilişkin açıklaması

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Komisyon çalışmalarımıza destek vermek üzere ve “Kadına yönelik şiddetle mücadelede biz de taşın altına elimizi koymak istiyoruz.” diyen değerli medya mensubu, basın mensubu arkadaşlarımızla, “Komisyonumuza destek vermek amacıyla biz de varız, kadına yönelik şiddetle mücadele edeceksek biz de taşın altına elimizi koymaya hazırız.” diyen kıymetli yöneticilerimizle bir aradayız.

Bugün, Komisyonumuza davet ettiğimiz TRT Genel Müdürümüz Sayın İbrahim Eren'e ve Sayın Genel Müdürümüzle birlikte TRT1 Kanal Yayın Yönetmenimiz Şaban Şikar'a, ATV Genel Müdürümüz Ali TÜRKASLAN'a, ATV Programlar Müdürümüz Mehmet Çam'a ve Şebnem Bursalı'ya, TV8 Genel Müdürümüz Aslı Çini Yaşaroğlu'na, Kanal D Genel Müdürümüz Murat Saygı'ya ve Star TV Drama Direktörümüz Şebnem Açıkalin'a çok teşekkür ediyorum ve hoş geldiniz dileklerimi iletiyorum.

Bu kadar yoğun temponuza rağmen, “Mevzubahis kadınsa, kadına yönelik şiddetle mücadelede biz de varız.” deyip Komisyonumuza geldiğiniz için her birinize tekrar, ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Konulu Araştırma Komisyonumuz çalışmalarına 14'üncü Toplantısıyla devam etmekte.

Bir insan hakları sorunu olan şiddet, özellikle kadına yönelik şiddet uluslararası ve ulusal düzeyde alınan tüm önlemlere rağmen, ekonomik gelişmişlik düzeyi fark etmeksizin tüm toplumlarda yaygın bir şekilde görülmeye devam ediyor. Çok boyutlu bir sorun olarak kadına yönelik şiddet yalnızca kadınları değil, tüm toplumu olumsuz bir şekilde etkilemekte. Ülkemiz, kadının konumu ve toplumsal alanda güçlenmesi için yapılan çalışmalar açısından dünyada istisnai ve özgün bir tarihsel deneyime sahip. Bu durum günümüzde de yasal düzenlemelerle, uygulanan politikalarla artarak devam etmekte. Ülke olarak, özellikle Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Anayasa'yla,

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

yasalarımızla ve genelgelerimizle, reformlarımızla birlikte çok önemli düzenlemelerimizle kadının güçlenmesine ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyle yönelik yürütülen kararlı ve istikrarlı politikalarla çok ciddi ilerlemeler kaydettik ama hâlâ yapmamız gereken işler olduğunu biliyoruz.

2000’li yıllardan bu yana gerçekleştirilen yasal reformlarla ulusal mevzuatımız şiddete sıfır tolerans gösteren bir yapıya kavuşturulsun istiyoruz. Bu kapsamda, 2004’te Anayasa’nın 10’uncu maddesinde, 2010 yılında 10’uncu ve 41’inci maddesinde, 2002’de Türk Medeni Kanunu’nda, 2005’te Türk Ceza Kanunu’nda 2007’de 4320 sayılı Kanun ve İş Kanunu’nda yapılan değişiklikler, yine, 2003 yılında kurmuş olduğumuz aile mahkemeleri, 6284 sayılı Yasa’mız, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiş vaziyette.

Ülkemizde, kadına yönelik şiddetle mücadelede 2006 yılında yayınlanmış olan Başbakanlık genelgesi bizim için çok önemli bir politika belgesidir ve o günden itibaren kadına yönelik şiddetle mücadele etmek için bir seferberlik ilan edilmiş ve bugüne kadar da devam etmektedir. 2020 ve 2021 yıllarında da özellikle kadına yönelik şiddetle mücadele koordinasyon toplantıları Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yapılmış, Aile Bakanlığımız, Adalet Bakanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığımız, Sağlık ve İçişleri Bakanlığımızın katılımlarıyla kadına yönelik şiddetin önlenmesi için bir teyakkuz oluşmuş vaziyette.

Bu koordinasyon esnasında, özellikle, ilgili kurumlarla beraber en önemli alan medyamız. Medya ile birlikte sivil toplum örgütlerimizle biz kadına yönelik şiddetle mücadeleyi hep birlikte yapalım isteriz. Bu vesileyle, kadına yönelik şiddet kurumsal bir mesele olarak toplumun topyekûn mücadele etmesi gereken bir husus. Bu sebeple, toplumun konuya bakışı, algısı hayati öneme sahip. Medya bu algının oluşmasında en önemli araçların başında gelmekte. Kadına yönelik şiddet sorununun çözümünde toplumun meseleye olan bakışının doğru inşası çok önem arz etmekte. Özellikle medyanın konuyu doğru şekilde ele alması ve uygun bir yayın dili benimsemesi, kamu algısının ve karar mercilerinin düşüncelerinin şekillenmesinde çok önem arz etmekte. Geniş kitlelerde büyük etkisi olan medyanın kadına yönelik şiddeti haberleştirirken, yayınlarken sorumlu yayıncılık anlayışıyla hareket etmesi bizim en önemli temennimiz. Toplum vicdanını derinden sarsan kadına yönelik şiddet eylemleri toplumun ilgisini çekmesi sebebiyle medyada çok geniş yer bulmakta. Kullanılan haber ve yayın dili toplumu korku ve infiale maalesef sürükleyebilmekte, saldırıya uğrayan kadınların kişisel haklarını çiğneyebilmekte, cinayetler başta olmak üzere şiddet haberlerini toplumun sıradanlaştırarak algılayacağı şekilde sunabilmekte. Bu sebeple, medyada kadın temsili çok önemsiyoruz ve temsilin doğru yapılmasını çok önemsiyoruz. Kadına yönelik şiddet eylemlerinin sorumlu yayıncılık anlayışıyla yapılması en önemli temennimiz.

Medyanın etkileri konusunda yapılan araştırmalar şiddet gösteriminin saldırgan tutumlar üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri olduğunu ortaya koymakta. Birçok yasal düzenleme yapılmış olmasına rağmen 5187, 6112, 5651 sayılı Kanunlar dâhil olmak üzere yayın ilkelerine aykırı hususlar yaptırıma bağlanmış vaziyette. Biz özellikle medyanın sorumlu yayın yapmasını, yaptırım içeren yasal hükümlerden ziyade medya sektörünün kendi öz denetimini yapmasını çok daha demokratik ve etkili bir yöntem olarak düşünüyoruz. Medyanın, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet haberlerini, diğer yayınlarını kamusal sorumluluk anlayışı çerçevesinde yayın hizmet ilkelerine uyarak vermesinde özellikle öz denetim ve otokontrolün esas alınmasını canıgönülden arzu ediyoruz. Medyada özgür fakat sorumlu yayın anlayışının hâkim olması en önemli temennimiz. Bu kapsamda, sektörün kendi öz denetimini yapmasına imkân verecek mekanizmaların sizler tarafından oluşturulması bizim için çok kıymetli.

Değerli milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; kadına yönelik şiddetle etkin mücadelede şiddetle topyekûn mücadele edilmesini teminen toplumsal farkındalık, zihinsel değişim ve duyarlılığın artırılması en önemli konu başlıklarımız. Medyada kadın temsiliinin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet olaylarında medyanın yaklaşımı, yayınlarda kullanılan dil ve kadın odaklı yayıncılık anlayışı, medyada kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetle mücadelede alınması gereken önlemler, medya sektöründe öz denetim mekanizmaları ve etkinliği; bu konuları kapsayan hususlarda öncelikle hepinize, bir kez daha, geldiğiniz için teşekkür ediyorum ve ilk sözü TRT Genel Müdürümüz Sayın İbrahim Eren'e bırakmak istiyorum.

Sayın Genel Müdürüm, hoş geldiniz diyorum.

Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- TRT Genel Müdürü İbrahim Eren'in, TRT Yayın Strateji Merkezinin işleyişi ve hazırladıkları raporlar hakkında sunumu

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; TRT olarak bugün dramadan, eğlenceden kültür sanata, çocuk kanalından müzik kanalına, haberden spora, belgeselden sinemaya kadar onlarca farklı alanda hem yurt içinde hem yurt dışında yayın yapmaktayız. Bu sebeple, hem kamu yayıncısı olarak hem de Türkiye'nin uluslararası alanda yayın yapan en büyük kanalı olarak üzerimize kadının temsili noktasında büyük görevler düşmektedir. Bugün burada TRT1 dizilerinin sorumlusu, sekiz yıldır TRT'de gördüğünüz dramaların, dizilerin yaratıcısı Şaban Şıkar Bey arkadaşım ile beraber geldim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Genel Müdürüm, maskenizi çıkarabilirsiniz, yanınızdaki arkadaşlarımızın maskeleri var nasıl olsa.

Buyurun efendim.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Teşekkür ederim.

Türkiye'de kadının temsili konusunda dramalar yani diziler büyük önem arz etmektedir. Şöyle ki: Toplam 7 tane büyük ana kanalda haftada ortalama 45 dizi yayın yapmaktadır ve bu diziler ortalama yüz yirmi dakikadan tüm Türkiye'de rayting olarak toplamı, toplam nüfusun toplam rayting oranı, her akşam izlenen 50 raytinge neredeyse ulaşmaktadır. Bizim de TRT 1 dizilerinin yaratıcısı olan Şaban Bey, bugün size TRT 1'deki dizilerle ilgili bir sunum yapacak. Fakat ondan evvel kısa bir konuya da değinmek istiyorum, bizim TRT'de dizileri yaparken nasıl karar verdiğimizle ilgili. Sadece diziler değil tüm içerikleri yaparken bizim bir yayın strateji merkezimiz var. Yayın strateji merkezimiz kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı, tarih, edebiyat, spor, eğitim gibi birçok farklı kırılımlarda Türk toplumunun ihtiyaçlarını tespit etmek için kurduğumuz bu merkez, bünyesinde istihdam ettiği uzmanlarla ihtiyaç duyulan alanlarda özel raporlar hazırlıyor. Birçok alanda biz raporları hazırladık. Son olarak yeni bitirdiğimiz raporlardan biri de bir hayli sürdü, kadın tema raporumuzdu, oradan bazı bulguları da bugün inşallah Komisyonla paylaşacağım. Bunun dışında girişimcilik raporu, tarih içerikleri raporu gibi çeşitli raporlar hazırladık. Raporları hazırlarken tamamen verilere dayanıyoruz, alanındaki uzman akademisyenlerle beraber çalışıyoruz; aynı zamanda sivil toplum kuruluşları veya kamuda bu alanda zaten yatırım yapmış ve araştırma yapmış kurumlarla da beraber çalışıyoruz.

“Kadın ve kadına şiddet” teması üzerinde de raporlar hazırlayan TRT, bu raporlardan elde ettiği verileri de yapım ve yaratıcı ekiplerle paylaşıyor yani “Kadını nasıl temsil etmemiz gerekir?” Bu yüzden de sadece kadın değil aynı zamanda aile, çocuk gibi yaşlı, engelli gibi alanlarda da TRT

olarak hassasiyetimiz mevcuttur. Ancak şunu da ifade etmeliyim ki “Türkiye’deki yaratıcı ekosistem” dediğimiz dramaları oluşturan yapımcılar ve senaristlerin de bazı ön kabulleri vardır. Bunlar da zaman içerisinde Türkiye’nin yaptığı çalışmalarla, toplumun beraber gelişmesiyle birlikte senaristler, yapımcılar, yönetmenler de oyuncular da bu konudaki hassasiyet artmakta ve gelişim göstermektedir.

Ben, şimdi, dizilerle ilgili özellikle sunum yapması için Şaban Bey’e müsaadenizle Başkanım, sözü veriyorum, sonra ardından da ben kısa toparlayacağım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet Şaban Bey, buyurun.

2.- TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni Şaban Şıkar’ın, TRT’de yayınlanan diziler, TRT 1 özelinde kadının televizyondaki temsili ve kadına yönelik şiddet konularında izledikleri yayın politikaları ve öneriler hakkında sunumu

TRT 1 KANAL YAYIN YÖNETMENİ ŞABAN ŞIKAR – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; Türk televizyon yayıncılığının özellikle de yerli diziler ve kadın kuşağı programlarının Türk kadınına gerçekçi bir şekilde tasvir etmediği, yanlış rol modeller ürettiği, aile içi şiddeti özellikle de kadına karşı şiddeti normalleştirdiği, tüm bunların yanı sıra her türlü şiddeti özendirdiği yıllardır yazılıp çizilen, tartışılan konulardan biridir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şaban Bey, sesiniz çok az çıkıyor.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Ben sekiz senedir uğraşıyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Siz başaramadınız, biz Mecliste...

Buyurun Şaban Bey.

TRT 1 KANAL YAYIN YÖNETMENİ ŞABAN ŞIKAR – Bu nedenle sunumum TRT 1 özelinde, kadının televizyondaki temsili ve kadına yönelik şiddet konularında nasıl bir yayın politikası izlediğimizi özetlemeye yönelik olacak. Bu özet için de meseleye yayın ilkelerimiz çerçevesinde nasıl yaklaştığımızı, ne gibi çözüm ve öneriler sunabileceğimizi ana başlıklarıyla anlatmaya çalışacağım.

Sayın Genel Müdüşümüz az önce, TRT’nin yayın strateji merkezinden bahsetti. TRT’de hazırlanan tüm içerikler -diziler de buna dâhil olmak üzere- yayın strateji merkezinin hazırladığı raporlar doğrultusunda incelenerek hazırlanıyor. İçerikler ne olursa olsun mutlaka yayın stratejileri raporu isteniyor; konumuz kadın olsun, tarih olsun, edebiyat olsun değişmiyor ve buradan alınan veriler yapımcılarla ve yaratıcı ekiplerle paylaşılarak kreatif süreçlere dâhil ediliyor.

TRT, filmler ve dizilerde kadın temsiline tutun da haberlerde kullanılan dile kadar büyük hassasiyetle çalışmalarını sürdürmektedir. Bu konuyu birkaç örnekle açıklamak gerekirse, “Kadının medya temsilineki sorunu nedir?” mesela... “Kadın merkezli içerikler açık ve örtük şiddet öğeleriyle doludur.” Bu eleştiri hepimizin yaptığı bir eleştiri. TRT ne yapmaktadır buna karşılık? Yaptığımız araştırmalar göstermiştir ki bu tür yayınlar şiddete eğilimi olan insanlar üzerinde özendirici bir etkiyi bırakmaktadır. Bu yüzden de TRT dizilerinde eleştiri amacıyla bile fiziksel şiddete uğrayan kadın görmek neredeyse mümkün değildir. Gerçeğin yansıtılabilmesi gereği kaçınmadığımız nadir durumlarda bile şiddetin eleştirisi yine aynı içerikle yapılır. Özellikle içerikte şiddetin meşru gösterilmediğinden emin olunur. Bizde çok farklı birimler var, biz drama olarak inceliyoruz. İşte sosyal medya birimlerimiz var, bazen biz kaçırıyoruz sosyal medya birimlerimiz okudukları dramaların sunum raporlarında rastladıkları şiddet öğeleriyle ilgili bizi mutlaka uyarıyorlar. “Şaban Bey, burada 3’üncü bölümde babanın kızına tokat atması gibi bir şey var, bunun farkında mısınız?” gibi. Biz kaçırsak bile TRT’de farklı birimler mutlaka bunu öz denetimle takip ediyorlar. Şiddete uğrayan kişinin de şiddete şahit olan kişinin de şiddeti önlemek ve haklarını savunmak amacıyla yapabilecekleri içerikler ele alınmamaktadır, en büyük temel eleştirilerden biri. Biz içeriklerimizde kadınları şiddet karşısında ne yapabileceklerini,

nerelerden nasıl yardım alabileceklerini anlatmaya çalışıyoruz. Aynısı, şiddete şahit olan kişiler için de uygulanıyor yani yapımcılarımıza ve senaristlerimize mutlaka bu konuda, eğer bir şiddet sahnesi olacaksa bununla ilgili hukuki yolları da çözüm yollarını da hem psikolojik hem psikiyatrik hem adli mutlaka takip etmelerini, bunları mutlaka senaryolarına entegre etmelerini istiyoruz.

Yaşlıların, özellikle de kadınların dizi ve program içeriklerinde mağdur, yalnız, beceriksiz, savunmasız, bakıma muhtaç hatta topluma bir yük olarak anlaşılmamasına neden olabilecek ifadeler kullanılabilir. Bizler yaşlıları mağdur ve güçsüz tasvir etmeye karşıyız, aksine, Ertuğrul'un Hayme Ana'sı, Elimi Bırakma'nın Feride Hanım'ı, Benim Adım Melek'in Nefise'si gibi güçlü ve hayata her koşulda tutunan karakterlere mutlaka yer veriyoruz ve bunların hepsi birer rol model olarak dizilerimizde yer alıyor. Dizi ve program içerikleri üretilirken kadınların pasif, izlediğini eleştirmeyen ve kolay etkilenen ya da entrikacı, bozguncu ve dedikoducu insanlar oldukları ön yargısıyla hareket edildiği çok sık gözükmemektedir. TRT dramalarında da negatif kadın karakterler olmakla beraber pozitif temsiller genelde ön plandadır.

Bahsi geçen örnekler TRT'nin yayınlarında kadın temsili konusunda dikkat ettiği hususlardan sadece birkaçıdır. Amacımız, kadınların yaşadığı sorunlara karşı toplumda yüksek seviyede farkındalık oluşturmaktır. Bunun yanında kadınların ihtiyaçlarına yönelik çalışmaları hedef kitleler belirleyerek yapmakta ve her bir hedef kitleye yönelik verilecek mesajları yapımcılarla paylaşmaktayız. Örneğin, eş şiddeti konusunu burada incelemek gerekirse, TRT bu konuda farkındalık yaratmak ve önüne geçebilmek için verilecek mesajları 4 farklı hedef kitle üzerinde çalışmıştır. Öncelikle kadına verdiği mesajla; bizler dizilerimizde "Kadına şiddet, kıskançlık yahut kısıtlama asla bir sevgi gösterme biçimi değildir." mesajını çok net veriyoruz. Kadınlara "Şiddeti asla kanıksamayın." mesajını çok net veriyoruz. Şiddete karşı kendini korumak için neler yapabileceği ve "Hukuki hakların konusunda bilinçli ol." mesajını mutlaka veriyoruz. Erkeğe verdiğimiz mesajlara gelince; "Şiddet, cezası olan bir suçtur." mesajını veriyoruz. "Hiçbir sebep şiddet için meşru bir sebep değildir." mesajını veriyoruz. "Şiddet, hiçbir sorunu çözmediği gibi sorunları büyütür ve aile birliğini sarsar." mesajını veriyoruz. "Bir kadını dövmek yeterli ve güçlü olmak demek değildir." mesajını veriyoruz. "Duygularını ve öfkeni kontrol etmeyi ve sağlıklı yollarla dışa vurmayı öğrenmelisin." mesajını veriyoruz.

Geniş aileye verdiğimiz mesajlara gelince; hiçbir sebep, şiddeti tabii ki meşru gösteremez. Şiddet gören kişi kızınız yahut geliniz olsun fark etmez, onun yanında olmalısınız. Şiddet gören kadına "Kocandır, geri dön. Aileni bozma, yuvanı dağıtma." benzeri tavsiyelerde bulunmak yerine içinde bulunduğu şiddet sarmalından çıkmasında ona nasıl destek olabilirsiniz mesajları veriyoruz. Toplumun tamamına da şiddetin türleri üzerine mesajlar veriyoruz. Şiddetin türlerini kadınlara mutlaka anlatıyoruz, sadece fiziksel şiddetle yetinmiyoruz psikolojik şiddet, aile içi şiddet, çocuğa şiddet, her türlü konuda mutlaka mesajlarımız oluyor. Kadına şiddetin erkeği yüceltmediği aksine alçalttığı uygun içeriklerle mutlaka anlatılıyor. Her toplum kesimine özgü farklı mesajlar, farklı referanslar geliştirmeye çalışıyoruz. Din, insan hakları, gelenek, jargon gibi tüm jargonlardan faydalanarak herkesin kültürel şeyini uygun mesajları mutlaka veriyoruz.

Ben, burada, yine, söze kısa bir ara vermek istiyorum ve İbrahim Bey'e vermek istiyorum sözü.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Dizi örneklerini bitir Şaban Bey, ben sonra konuşayım.

TRT 1 KANAL YAYIN YÖNETMENİ ŞABAN ŞIKAR - TRT, kadına ilişkin tek tiipleşmelerden bağımsız, farklı kadın tercihlerini yansıtacak şekilde kadın temsilleri oluşturmaktadır. Mesela, Diriliş Ertuğrul, Payitaht, Uyanış Büyük Şelçuklu dizilerimizde kadınlar Hayme Hatun'dan Bidar Kadın'a, Zübeyde Hatun'dan Turna'ya kadar güçlü, bilgi ve siyasette önce kimlikleriyle yer almaktadırlar.

Gönül Dağı dizimizde başkadın karakterimiz mühendisidir. Emekli öğretmenlerden 40'ından sonra yeniden okula başlayan girişimci kadınlara kadar dul, evli, bekâr tüm kadınlar mücadeleci, sahici ve en önemlisi de insanidir. Masumlar Apartmanı'nın kadınları sadece obsesyonlarıyla değil, kendileri ve uğradıkları haksızlıklarla da mücadele ederler. Aksiyon ve istihbarat temalı dizimiz Teşkilat, hep erkekleri merkeze koyan, benzerlerinden farklı olarak eğitilmiş, cesur, fedakâr ve gözü pek kadınlarıyla fark yaratmaktadır. Hemen her bölümümüzde kadınlara ilişkin yanlış genellemeler ters düz edilmektedir. TRT, küçük yaş gruplarında cinsiyete dayalı önyargının yerleşmemesi için Tozkoparan gibi örneklerle kız çocuk kahramanlara da yer vermektedir. Tozkoparan dizisi, her canlıya saygı duymanın önemini, öfkenin spor ve değerler eğitimiyle kontrol edilme yollarını, kız ve erkek karakterlerin cinsiyetlerinden bağımsız başarılar elde edilebileceklerini en eğlenceli ve öğretici şekilde göstermektedir. Anne babanın birlikte yemek yapması, babanın ödevlere yardım etmesi, kızların kulüp başkanı olmaları gibi temaları bu dizilerimizde sık sık görebilirsiniz.

Sonuç olarak, kadına ilişkin her sorun sadece kadını değil, aynı zamanda tüm toplumu ilgilendiren bir sorundur. Bu bakımdan, sağlıklı ve mutlu bir toplum, güçlü bir aile için kadına dair sorunların gerçekçi, dengeli ve vicdani bir düzlemde ele alınması ve çözülmesi elzemdir.

TRT, kolay erişilebilirliği, etki alanı, saygınlığı ve kadına ilişkin doğru mesajların doğru bir stratejiyle, doğru hedef kitlelere ulaştırılmasında ayrıcalıklı bir konumdadır. Bu konumu doğru içeriklerle buluşturarak kadın konusunda uluslararası medyada ve Türkiye mediasında öncü ve örnek bir rol edinecektir.

Teşekkür ediyorum.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Şaban Bey, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Teşekkür ediyorum.

Ben de kadın tema raporumuzun sonuç bölümünü okuyup biraz da arkadaşlara -genel olarak öyle tartışırız diye düşünüyorum- konuyu açmak için birkaç fikrimi söyleyeceğim.

Değerlendirme ve sonuç kısmımızda ben önemli gördüğüm noktaları sizlerle paylaşmak istiyorum. TRT olarak malumunuz biz “Özü, sözü insan.” mottosuyla özetlenmiş olan yayın felsefesini kadın bağlamında da temel referans noktası olarak almaktayız. Bu noktadan hareketle, kadının öncelikle insan olduğu, salt insan olduğu ve her insanın biricik olduğu fikriyle yola çıkmaktayız. Dolayısıyla, kadın konusu her türlü genellemeden, basmakalıp yargıdan bağımsız olarak TRT tarafından değerlendirilmektedir. Şunu ifade etmek isterim: Su rapor, TRT'nin nasıl yayın yapması gerektiğiyle ilgili bir rapor ve yapımcılara dağıttığımız, verdiğimiz bir rapor.

Kadını değersizleştiren yahut aşırı yücelten, gerçekten uzak tüm kabullerden uzaklaşmalıyız, her kadının sadece kendisini temsil ettiği ve her kadının seçimlerinin kendisine özgü ve kıymetli olduğu fikrini temel almalıyız. Bu fikrin bir uzantısı olarak farklı kadın profillerinin medyada temsil bulabilmesi sağlanmalıdır. Çalışan çalışmayan, anne olan anne olmayan, evlenen evlenmeyen gibi tercihlerini yaşarken kadınların yetersizlik yahut değersizlik hissetmesine sebebiyet verecek algı, söylem, baskılara karşı kadın korunmalıdır.

Burayı da şöyle açmak istiyorum: Bizim bu raporda yapımcılarla paylaştığımızda en çok etkili olan ve bir motto hâline gelen şey kadının toplumda 2 türlü psikolojik şiddete maruz kaldığı ve bu ikisinin arasında ezildiği; yetersizlik ve değersizlik hissi, çalışan kadına yetersizlik hissi veriyoruz, ilk sorduğumuz soru “Çocuğa kim bakıyor, evde kim var, evli misin, değil misin?” gibi evde duran, çocuk

bakan kadınlara da değersiz hissi veriyoruz “Çalışmayı düşünüyor musun, bir yeri bitirdin mi, okumadın mı?” gibi ve kadını yetersizlik ve değersizlik hissi arasında sıkıştırıp psikolojik şiddeti uyguluyoruz. Bunu senaristlere de ifade ettiğimizde daha zihin açıcı oluyor. Ha, bu 2 algıya karşı kadının değerli ve yeterli olduğu fikrinin işlenmesi önemlidir. Diğer yandan, kadına ilişkin ezberlerden uzak durulmalıdır, bir kadın için doğru olan bir tavsiye bir başkası için yanlış olabilir. Örneğin, çalışan her kadın kendi ayakları üzerinde duruyor değildir yahut istediği için çalışıyor da değildir, benzer şekilde çalışmayan her kadın da ekonomik olarak bağımlı değildir, iyi anne olmanın, mutlu ailenin sihirli bir formülü yoktur, her annenin kendi annelik hislerini izlemesine imkân sağlanması için kalıplardan uzaklaşılması gerekmektedir. Aile kurumu toplumun temelini teşkil etmektedir, sağlıklı bir toplumun sağlıklı ailelerden oluştuğu bilinmektedir ancak aile olmaya, anne baba olmaya özendiren içeriklerin... Diğer yandan, istediği hâlde anne baba olamayan insanların yahut anne babasını kaybetmiş evlatları rencide etmeyecek bir dil tercih etmesi, farklı gerçekliklerin de olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

TRT, bu dosyanın ilgili bölümlerinde de yer verildiği üzere, kadına ilişkin tek tipleşmelerden bağımsız, farklı kadın tercihlerini yansıtacak şekilde kadın temsilleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda, çok değişik kadın profillerini TRT ekranlarında görmeniz mümkün ancak hâlâ Türk kanallarında yeterince temsil edilmemiş kadın profilleri de bulunmaktadır. Örneğin, göçmen kadın, beyaz yakalı başörtülü kadın, evlat edinmiş kadın, üretici konumundaki ev kadını, engelli kadın ve benzeri örneklerle kadın temsiliinin Türk medyasında genişletilmesi gerekmektedir.

Diziler dışında, TRT olarak, Türkan Hanım’ın Konağı gibi bir programımız var gündüz kuşağında, oradan da birkaç örnek vermek istiyorum. Psikolog Berna Hanım’ın hastası Nalan Hanım’ın eşinden şiddet görmesi 5 bölüm boyunca işlendi ve Nalan Hanım’ın maruz kaldığı şiddete karşı cesaretlendirilip ses çıkarması, kocasından şikâyetçi olması dizide işlendi. Aynı zamanda, Psikolog Uğur Dalan da 4’üncü bölümde programı konuk olup bu konuda bilgiler verdi. Aynı şekilde, Rabia’nın dizideki arkadaşı Yeldanur’un boşandığı eşi tarafından tehdit edilmesi ve nafaka gaspına uğraması işlendi, buna karşı hukuki yollar işlendi. İdil’in arkadaşı İpek’in yıllarca eşinden gördüğü ama farkında olmadığı psikolojik şiddetin farkına varması ve dostları sayesinde bu durumla başa çıkmayı öğrenip psikolojik bir destek almaya başlaması da işlendi.

Yine, TRT 2 kültür, sanat kanalımızda dünyadan verdiğimiz seçkin festival film örnekleriyle de kadının yerini, temsiliini mümkün olduğunca pekiştirmeye çalıştık. Aynı zamanda, Türkiye’den çeşitli kadın örneklerinin olduğu belgeseller yaptık. Anadolu’nun bir köyünde tarım ve hayvancılık yaparak yaşamını sürdüren bir kadının mücadele dolu hikâyesini “Yansıma” adlı belgeselimizde, “Kaz Otaran” adlı belgeselimizde Ardahan’ın Çıldır ilçesine bağlı Gölbelen köyünde yaşayan -sadece şehirli kadının sorunlarıyla ilgilenmedik- bir nine ve torunu Meryem’in sahip oldukları kazların geleneksel yöntemlerle bir yıl içerisindeki bakımı, beslenmesi ve kaz pazarında satılması sırasında yaşadıklarını aktardık. Bunun dışında, ödüllü belgeselimiz “Biliyon Mu?” diye hayatını madene gidip orada taş ayıklayarak geçiren bir kadının hikâyesini anlattık. Yine, Antik Selge Kenti üzerine kurulmuş bir köydeki Esme’nin hikâyesini anlattığımız başka bir belgeselimiz vardı. Yaptığımız “Aile Olmak” belgeselinde dünyanın çeşitli yerlerinden aile olmak üzerine ve kadın temsili üzerine ekrana programlar, belgeseller yapmaya çalıştık.

TRT Haber’de de yine benzer -daha önceki programda, toplantıda söylendi- içerikler işleniyor. Bunlar çok geniş kitleler tarafından belgesel ve haberler seyredilmese dahi konu edinen kadınlar ve çevresi için müthiş bir değişime sebep olabiliyor yani TRT Haber’de verdiğimiz bir kadının başarı

hikâyesi Kastamonu’da iş kadını olan -KOSGEB desteğiyle- bir kadın, okuryazarlık seferberliği, Fethiye’de Halk Eğitim Merkezi’nde kadınların eski kıyafetlerden bez torba dikmesi gibi böyle haberler onların hayatında gerçekten büyük değişime sebep oluyor.

Biraz sonra tartışacağımız konulardan, klasik, onlarca yıldır tartıştığımız yumurta tavuk, tavuk yumurta tartışması yani “Medya mı kadının toplumdaki temsiliinde kötü rol oynuyor, yoksa toplumda var olanı medya ekrana mı getirmektedir?” tartışmasıyla ilgili de kısaca görüşlerimi dile getirmek istiyorum. Genel olarak, Türkiye’de Türk medyası kadın konusunda hassastır, çok fazla kadın senaristimiz var, yapımcılarda kadın senarist yoğunluğumuz bir hayli fazla ve kadın temsilleri aslında Türk medyasında bence ortalamanın üstünde bir yerdedir. Tabii ki kötü örnekler olabiliyor çeşitli işlerde ama genel olarak hiçbir zaman niyet kadının temsiliyle ilgili ne yapımcı da ne senaristler de ne kanalda -sadece TRT için değil, tüm kanallarda da benzer duygular hâkimdir, onlar kendileri adına söylerler- bu şekilde bir temsil, iyi niyetli bir temsil girişimi tüm kanallar tarafından yapılmaktadır çünkü aynı zamanda oyuncu ve sanatçı camiasının bu konuda hassaslığı da dizilerdeki bu temsilin daha başarılı olmasını sağlamaktadır.

Ben beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum ve TRT 1, TRT 2, TRT Belgesel, TRT Çocuk; tüm kanallar adına ve TRT çalışanları adına teşekkür ederim ama bir şeyi atlardım. Biz bunu yaptıktan sonra bir de bir senedir yaptığımız, kendi içinden TRT’nin kadın temsiliindeki şeyimizi takip ediyoruz yani işte “Kaç kadın yönetici atadık?” “Yüzde kaç kadın alıyoruz başlangıçta?” gibi işte son iki senedir özellikle işe alımlarda...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Pozitif ayrımcılık var mı?

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Rakamlar nasıl Sayın Genel Müdürüm?

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Şöyle: Şimdi, geçen seneki alımlardan bahsedeyim: İşe alımlarda yüzde 50-50 noktaya geldik. Kurumda da yüzde 33 kadın, geri kalan yüzde 67 erkek oranı var. Ama mesela yöneticilerde istediğimiz noktada değiliz yani iki yıl evvel yüzde 19’dük, şimdi yüzde 25’iz ama en azından kurumu temsil etmek için yüzde 33’e ulaşmak gerekir. Onun için de tüm yöneticilerimize kendi çalışacakları ilgili yerdeki arkadaşlarla bu temsilin artırılmasına gayret etmelerini söylüyoruz.

Tabii, şöyle de izliyoruz bu temsil işini: Kadın yöneticiler mesela hangi seviyede kadın yönetici yani (n-1), (n-2), (n-3); onun da ortalamasını yani genel müdür altı mesela hiç genel müdür yardımcımız yok kadın ve daire başkanları seviyesinde artırma gibi kendimize insan kaynakları performans hedefi iki yıldır da koymuş bulunuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Genel Müdürüm, çok teşekkür ederim.

Tüm kurumlarımıza söylediğimiz cümleleri TRT Genel Müdürümüz olarak size de söylemek isterdik ama siz öne aldınız ve kadın temsiliyle ilgili yüzde 33’lük oran hâlâ katetmemiz gereken yol olduğunu gösteriyor ama yönetim kademesindeki eksiklik ve yönetim kurulundaki eksikliği mutlaka söylememiz gerekir, Yönetim kurulunda da yönetici kademesinde de kadınlarımızın olması Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Komisyonadaki bütün arkadaşlarımızın sizlerden talebi,

18 kanalımız var ve bu 18 kanal ilk başlarken 1964 Adnan Öztrak’la başlayan süreç en uzun süreli, en uzun soluklu iletişim aracı olarak TRT’yi görüyoruz. Aynı zamanda radyoda da 38 dilde yayın yapıyorsunuz ve 15 kanalına sahipsiniz, çok geniş bir ağa sahipsiniz. Dolayısıyla üzerinizdeki sorumlulukları... Bu var olan kanalları söylememin en önemli sebebi, biraz evvel hem Şaban Bey’in

hem de sizin söylediğiniz rol model kadınları temsil etmesi için diziler başta olmak üzere kullanmanız bizim için çok kıymetli. Güçlü, rol model kadınlara ihtiyacımız var ve “Kadını nasıl temsil etmeliyiz?” demeniz çok önemli.

Çok önemle altını çizmek istediğim diğer bir konu, “Öz denetim mekanizmamızı oluşturduk.” dedi Şaban Bey. Bu, yasalarla, yasaklarla değil kendi içimizde konumuzu kendimizin denetleyerek yayınlamasına... Yayımlandıktan sonra iş işten geçmiş oluyor, herkes görmüş oluyor, olaylar büyüyor ama öz denetimle buna çok daha rahat engel olunabilir diye düşünüyoruz ve kadın tema raporunuzu mutlaka paylaşalım, eğer yanınızda varsa tüm Komisyon üyelerimizle de paylaşmanızda mahzur yoksa tema raporunuzu alalım. Raporun sonuç kısmındaki tespitleriniz çok önemli ve çok kıymetli. Değersizleştirilen kadına sorulan sorular başta olmak üzere Hayme Ana’yı, Feride Hanım’ı, Türkan Hanım’ı öne çıkarıyor olmanız... Türkan Hanım için özel bir parantez açayım: Malatya’da çıkarıyor olmanız ayrıca güzel, arkadaşlar, Türkan Hanım’ın Konağı Malatya’da çekiliyor yani atıf yapılarak çekiliyor.

Çok teşekkür ediyorum. Özellikle yönetim kademesindeki kadınlarımızın temsili bizim en önemli sizden temennimiz. Televizyonda özellikle izlenme oranlarına baktığımızda kadınlarımızın, daha doğrusu üç saatten fazla televizyon seyredenlerin oranı yüzde 46, üç saatten fazla televizyon izleniyor ve bu üç saatten fazla televizyon izleyenlerin içinde kadın oranımız yüzde 52 ve yüzde 52 kadın seyircimiz, izleyicileriniz var. Bu vesileyle vermiş olduğunuz mesajlar da çok önem arz ediyor. Ayrıca haber kanallarının izlenme oranlarında da kadınlar yüzde 83’le başat gidiyor, kadınlar haberleri daha çok izliyor erkeklere göre. Bu da RTÜK’ün kendi araştırmalarından, resmi araştırmalarından sonuçlar.

Ben TRT Genel Müdürümüze ve Şaban Bey’e teşekkürlerimi sunuyorum.

İkinci sözü, ATV’den Sayın Hacı Ali Türkaslan’a vermek istiyorum.

Buyurun.

3.- ATV Genel Müdürü Hacı Ali TÜRKASLAN ’ın, ATV olarak haberlerde, programlarda ve dramalarda kadına yönelik şiddet konusundaki yaklaşımları hakkında sunumu

ATV GENEL MÜDÜRÜ HACIALİ TÜRKASLAN – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; öncelikle Kadına Yönelik Şiddetin Sebepleri ve Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Komisyon olarak yapmış olduğumuz bu toplantı davetinden dolayı sizlere teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Bugün, burada, ATV olarak haberlerimizde, programlarımızda ve dramalarımızda kadına yönelik şiddet konusunda yaklaşımımızı anlatmaya çalışacağım.

Hemen hemen herkes dünya ulusal ve yerel meselelerle ilgili bilgilerini kitle iletişim araçlarından almaktadır. Bu gerçek medyaya konuyu kamuoyunu etkileme, gündemi belirleme, yönetim ve halk arasında bir bağlantı sağlama ve sosyalleşmeyi etkileme gibi önemli işlevler vermektedir. Medya kamuoyunun şekillenmesine yardımcı olur. Araştırmalar, medya bir konuyu derinlemesine analiz yaptığında halkın kritik konularda, aldığı pozisyonlarda medyadan etkilendiğini göstermiştir. Bu çerçevede, Türkiye’de kadın izleyicinin en fazla tercih ettiği kanal olarak ATV...

Bu arada, ATV’de kadın çalışma oranı yüzde 50.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ali Bey, kaç?

ATV GENEL MÜDÜRÜ HACI ALİ TÜRKASLAN – Yüzde 50.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben de 7 anladım.

ATV GENEL MÜDÜRÜ HACI ALİ TÜRKASLAN - Kadına yönelik şiddeti Türkiye'nin en can yakıcı toplumsal meseleleri arasında görüyoruz. Bununla birlikte, kadın ağırlıklı bir izleyici profiline sahip olduğumuz için kadına ve aileye yönelik şiddet haberlerine görece daha duyarlıyız. Eylül 2020-Haziran 2021 döneminde ihbar hatlarımıza yaklaşık 30 bin ihbar gelmiş, bu ihbarların yüzde 64'ü kadınlardan, bu çağrılarının yarısından fazlası kadına yönelik şiddetle ilintilidir. Yayınlarımızda sadece yüzde 2'sine yer verebilmişiz. Arayanlar dertlerine çözüm aradıklarını, seslerini duyurabildiklerini ve güvendikleri için aradıklarını ifade etmektedirler. Bu insanları biz bulmuyoruz, onlar bize başvuruyor, bizi arıyor. Dolayısıyla, görmezden gelemiyoruz çünkü sorumluluğumuzun farkındayız ve bu konuda çok profesyonel ve işinin ehli bir ekiple kadına yönelik şiddete karşı kamuoyu ve farkındalık oluşturmaya çalışıyoruz. Örneğin, devletin uygulaması olan KADES'i Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü olan 25 Kasım 2020'de gündüz programlarımızda canlı yayında uygulamayı anlattık, tanıttık. İki yılda 548 bin indirilmiş olan uygulama, yayınlarımızdan sonra indirme sayısı 2 milyonu aşmıştır. Böylece mobil cihazlarda kısa sürede en çok indirilen 3'üncü uygulama olmuştur.

Kadına yönelik şiddet sadece fiziksel değildir, biz, kadını itibarsızlaştırmaya yönelik tüm eylemler, küçük düşürme, aşağılama, analık hakkının elinden zorla alınması, zorla alıkonulma ve psikolojik baskılamayı şiddet tanımı içinde ele alıyoruz. Bunları ekranda işlerken RTÜK kuralları çerçevesinde işlemeye çalışıyoruz.

Programlarımızda ve haberlerimizde kadına yönelik şiddetle ilgili temel ilkemiz kadına yönelik şiddeti kınama, caydırma, şiddete karşı gündem ve kamuoyu oluşturma, hak arayışına yardımcı olma, yasa yapıcı ve uygulayıcı kurumlar ve kişilerle iş birliği yapmak. Kadına yönelik şiddeti haberleştirirken temel kriterimiz izleyici nezdinde şiddeti mahkûm eden bir nihai toplumsal algı oluşturmak; şiddetin cezasız, karşılıksız kalmadığını, kalmayacağını göstermek; bir katarsis, arınma duygusu oluşturmak; şiddetin mağduru kadının yasal açıdan sahipsiz, sosyal açıdan yalnız olmadığını göstermek.

Kadına yönelik şiddet haberlerini işlerken haberi gerekli hâllerde görüntü, ses, editoryal anlatım olarak belirli filtrelelere tabii tutuyoruz. Şiddet içeren görüntüleri buzlamak, dondurmak suretiyle ekrana kısmen yansıtıyoruz. Mağdurun gerektiği hâllerde kimliğinin gizlenmesi maksadıyla görüntüsünü, sesini değiştiriyoruz. Haberlerimizde ve programlarımızda özellikle topluma mal olan vakalarda adli süreçleri de yakından takip ediyoruz. Davaların ilerlemesi, sonuca bağlanması, kadına yönelik şiddetin hem toplum vicdanında hem de yargı önünde mahkûm edilmesi için haberlerin fikrî takibini yapıp kamuoyu ilgisini devam ettirerek halkı süreçlerden haberdar ediyoruz. Sadece izleyiciden gelen ihbar doğrultusunda yaptığımız program ve haberlerde değil, geliştirdiğimiz ve yayınladığımız dramalarda da bu konuya çok hassas yaklaşıyor, kadın-erkek eşitsizliğinin ve kadına şiddetin hiçbir türünü meşru bulmuyoruz, içeriklerimizde yer vermiyoruz.

Esasen televizyon dizileri ya da daha kapsamlı tanımıyla drama, çok katmanlı anlam biçimlerinden ve hikâye kalıplarından oluşan bir anlatı formudur. Hiç şüphesiz bu anlamların, hikâyelerin ve onlara bağlı ortaya çıkan anlatıların inşa edilmesinde kadına karşı şiddet sıklıkla tartışılıp temsil gücü sorgulanan bir meseledir. Birinin veya bir topluluk adına davranmak olarak tanımlanan temsil kavramı ise göstermek, imgelemek, tasvir etmek ya da başka bir şeyin tasvirini sunmak olarak da ele alınmaktadır. Bir başka deyişle, kadına karşı şiddet açısından televizyon drama içeriklerinin temsil anlamı taşıdığını söylemek de mümkündür. Üstelik televizyonun bu unsurları ekrana yansıtan bir mecra olmasının ötesinde unsurların bizzat kendisini değiştiren bir gücü olduğu da sayısız alan çalışmasıyla ortaya konulmuş durumdadır. Bu anlayıştan hareketle, kurmaca ile gerçekliğin iç içe geçtiği temsillerin kadın-erkek eşitliğini içselleştiren ve kadına şiddetin hiçbir türünü kabullenmeyen bir anlatı diliyle şekillenmesi gerektiği muhakkaktır. Buna göre, neredeyse tüm drama içeriklerini kuşatan bir mesele olarak kadın-

erkek ilişkisinin temellendirilmesinde içerik üreticilerinin ve yayın sorumluluğunu üstlenenlerin bu gerçeklikten yola çıkmasını beklemek de mecburi olduğu kadar toplumsal bir hamledir. Bu çerçevede, drama anlatılarının toplum üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda kadına atfedilen rollerde eşitlikçi ve şiddete taraf olmayan bir yaklaşım inşa edilmesi gerektiği açıktır.

Tüm bu çıkarımlardan hareketle ATV'nin değerlendireceği ve yayınlayacağı içeriklere yönelik tavrının temelinde de bu yaklaşım yer almaktadır. İçeriklere yaklaşımımız, özde kadın-erkek eşitliğini yadsıyan ya da kadına şiddeti normalleştiren kodlarla kurulan hikâye içeriklerini tamamıyla dışarıda bırakmaya çalışıyoruz. Toplumsal ve bireysel pratikleri kaçınılmaz olarak etkilediği savına uygun bir sorumlulukla hareket etme gayreti içerisindeyiz. Örneğin, ilk önce bize gelmiş kadına karşı istismar içeren bir senaryoyu toplumda yaratabileceği infiali göz önüne alarak geri çevirdik. Dizinin başka kanalda yayınlanacağını öğrendiğimizde kanal yöneticilerini arayarak hissiyatımızı anlattık, onlar da bize hak vererek senaryoda değişiklik yaptılar. Dizi sadece Türkiye'de değil yabancı ülkelerde de son derece başarılı olmuştur.

Ayrıca, değerlendirdiğimiz, geliştirdiğimiz ve yayınladığımız dramalarda kadın-erkek eşitsizliğini ve kadına şiddetin hiçbir türünün meşru bulunamayacağı fikri sabittir. Yayınladığımız hiçbir drama anlatısı kadın ile erkek arasındaki eşitsizliğin giderilmesini ve kadına karşı şiddeti sonlandırmayı amaçlayan uzun soluklu mücadeleyi görmezden gelemiz. Bu mücadele çerçevesinde dramadaki kadın temsilleri eril şiddeti, kültürel ve yapısal bir sorun olarak mazur gösteremez, destekleyemez ve normalleştiremez.

Bu anlayışı kavramış olan bir yayın politikası üzerinden yayınladığımız drama örneklerinde kadın karakterlerin mağdur bir konumda olup olmamasından bağımsız olarak temel savımız kadın-erkek eşitsizliğine ve şiddetin meşrulaştırılmasına taraf olmamaktır. ATV'nin bugüne kadar izleyiciyle buluşturduğu kadın karakterlerin inşasında da bu bakış açısı temel dinamiği oluşturmaktadır. Bu aşamada, kadın karakterlerinin sergilediği eylemler bütünü ile erkek karakterlerin sergilediği eylemler bütünü arasında bir cinsiyeti diğerinden üstün gören anlayış tasvip ya da teşvik edilemez, etmiyoruz da.

Eğer dramada kadın karakter rollerinden birkaç örnek vermek gerekirse; geleneksel aile yapısından gelen ve töre kaskacında yaşayan Mardinli ev kızı Reyhan karakterinin, zorla evlendirilmiş ve şiddete boyun eğmeye zorlanmış Nefes karakterinin ya da varlıklı ve iyi eğitilmiş İstanbullu fotoğrafçı Mahur karakterinin dramatik rollerinin inşasında söz konusu yaklaşım ortaktır ve adı geçen tüm karakterin hikâyesinde sabit değişmez olarak kendini göstermektedir. Örneklenen 3 karakterin de erkek karakterlerle ve yaşamla kurdukları ilişkide eşitsizliğe boyun eğmediği ve şiddete rıza göstermediği baştan sonra tüm bölüm hikâyelerini kuşatan bir alt metin vurgusudur. Herhangi bir kadın karakter kendisine kurulan hikâye evreni içerisinde birbirinden farklı sayısız nitelikle olumlu ya da olumsuz maceranın öznesi olabilir ancak bu öznellik hâlinin şiddeti mazur gösteren bir alt metin vurgusuyla kurulması şiddetin gösterilmesiyle değil, bu gösterimin hikâye içerisinde cevapsız ve mücadelesiz bırakılmasıyla mümkündür. Bu noktada, kadın ve erkek kahramanlar eşitsizliğe ya da şiddete karşı yeni konumlar ve hikâyeler geliştiremedikleri, öneremedikleri noktada cinsiyetçi ve şiddet tarafı temsillerin yeniden üretimine hizmet ederler.

Bir başka ifadeyle, drama anlatıları gerçekçilik çizgisini korumak için gerçek hayatta karşılığı olan olayları hikâyeleştirebilir ancak bu hikâyelerin kabul görmemesi gereken taraflarını anlatıya yayılan bir eleştiriyi ortaya koyarak esas sorumluluğunu ifa edebilir.

Sonuç olarak, ülkemizin çözülmesi en acil sorunlarından birisi olan kadına yönelik şiddet konusunda üzerimize düşen tüm sorumluluğunun farkındayız ve gereğini yerine getirmeye titizlikle gayret ediyoruz. Bu bağlamda, yayınladığımız projelerde kadınları aşığalayıcı, cinsiyetçi ve eril

ifadeler kullanılmamasına ve bu algıyı oluşturacak durumlara mahal vermemeye özen gösteriyoruz. Kadın bedeni üzerinden fayda sağlanmak istenen her duruma karşı koyarak kadın bedeninin metalaştırılması hususunda net bir şekilde karşı tavır alıyoruz. Yayınladığımız projelerin hikâyelerinde var olan kadınların pasif bir kurban olarak sunulmasına karşı duruyor, cesur kadınların hikâyelerini anlatmak şiarıyla yola çıkmayı tercih ediyoruz. Hiçbir kadının fiziksel ya da psikolojik şiddete maruz kalmaması gerekliliğinin altını çiziyor, hikâyelerimizde bu noktaya dikkat çekmeye çalışıyoruz. Kadınların iş hayatında da maruz kaldıkları şiddete ve mobbinge dikkat çekmeye çalışıyor, her kadının fırsat verildiğinde başarılı olacağı mesajını verebilmek adına çabalıyoruz. Kız çocuklarının -bende bir kız babası olarak- her koşulda erkeklerle eşit eğitim haklarına sahip olduğu ve ülkemizdeki her kadının kaç yaşında olursa olsun eğitim alabileceğinin altını çizmek için gayret gösteriyoruz. Haberlerimizde, programlarımızda ve dramalarımızda tacizin, tecavüzün ve her türlü fiziksel ve psikolojik şiddetin karşısında yer alarak kadınların her koşulda bütün bunlara karşı mücadele eden vazgeçmemeleri gerektiği konusunda kesin ve net mesajlar vermek için bıkmadan, usanmadan gerekirse tek tek sahneler üzerinde düzeltmeler yapılmasını sağlayarak bu konuyla mücadele ediyoruz.

Bize gelen ihbarlardan, aramalardan, haberlerimizden programlarımızdan ve dramalardan çıkardığımız sonuç: Kadınlarımız genel olarak haklarını bilmiyor, kadınlara haklarının ve kanunların kendilerini koruyacağını anlatılması gerekliliğine inanıyor. Kadınlar medya desteğiyle kendilerini daha güvende hissediyor ve kamuoyu oluşturabildiği için medyanın daha geniş koruma sağlayacağına inanıyor. Kadınların neden medya organlarına başvurduklarının doğru analiz edilmesi faydalı olacaktır. Kadınlar şiddetin tanımını bilmiyor, bu konuda kendini suçluyor. Şiddetin tanımının kadınlarımıza doğru anlatılması gerektiği kanaatindeyim. Bunları yapabilmek için de medyayla iş birliği içinde olunması ve kadınlarımıza yönelik şiddetin önlenmesi için her türlü iş birliğine hazır olduğumuzu ifade eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ali Bey, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, söylemiş olduğunuz ilkeler bizim aynen yazılı kurallarımız gibi. Yasalarımıza, Anayasa'mıza baktığımızda bu yazılı kurallarımızla güçlü bir şekilde, emin adımlarla ilerliyoruz. Her şey tam da uygulamaya geldiğimizde uygulamada bir sıkıntı çıkıyor. Şimdi, geçen hafta da dâhil olmak üzere bir haftadır basını dinlemeye devam ediyoruz. Gösterdiğiniz hassasiyet için teşekkür ederken özellikle 6112 sayılı Yasa'nın 8'inci maddenin (s) fıkrası, toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, baskı veya istismar içeren yayın inceleme kriterlerinin aşıldığına dair -bunu bütün kanallar için soruyorum- cezai uygulama hiç aldınız mı ATV olarak? Diğer kanallar için de aynı şeyi soracağım. Bu bizim için önemli bir kriter. Nasıl yasalarımızı biz yaptık, hayata geçirdik ama uygulamadan kaynaklanan aksaklıklar var diyorsak sizin de bu metinleriniz bizim için çok kıymetli, öz denetimini yapıyor olmanız çok kıymetli ama bu yasaları almak ya da bu konuda ceza alan kanallar içerisindeki -RTÜK'le bunları daha önceki toplantılarda konuştuk- gösterdiğiniz hassasiyeti hissetmeyi arzu ederiz.

Ben, şimdi, TV8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu Hanım'a sözü bırakmak istiyorum.

Ben, Aslı Hanım'a teşekkür ediyorum. Yurt dışındaydı ama "Mevzu kadın ve şiddetse ben yurt dışından gelirim." dedi ve bugün bizimle birlikte.

TV8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Bu arada kolumu kırdım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Gerçekten mi? Biz o siyahı buradan bant gibi görüyoruz.

TV8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Yok, alçı. Yine de geldim ama.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

4.- TV 8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu'nun, TV8 olarak dizilerde ve diğer yayınlarda kadına yönelik şiddet konusundaki yayın anlayışları ve öneriler hakkında sunumu

TV8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Ben teşekkür ederim.

Tabii ki geleceğim. Özellikle, bir kadın medya yöneticisiyim. Yaklaşık yirmi küsur senedir televizyonculuk yapıyorum, hayatımda televizyonculuktan başka bir şey yapmadım ve televizyonun en alt basamağından en üst basamağına kadar geldiğimde de hep bir kadın olarak çalıştım, kadın olarak mücadele verdim, yeri geldi kadın olarak savaştım. Ben de başka türlü şiddetler gördüm, etrafımda gördüm. O yüzden de bugün yine bir kadın medya yöneticisi olarak bu anlamlı oturumlarda bir parça katkım olacaksa, ileride emekli olduğumda insanlara anlatacak önemli bir hikâyem olacaksa ne mutlu bana. Aslında biraz medya da kabahatli, bence diğer birtakım kurumlar da kabahatli. Bazı şeylerin geç farkına vardık. Belki bu konuları çok daha önceden konuşuyor olmamız gerekiyordu ama zamanı şimdiki zamanmış. İnşallah, bundan sonra hep beraber faydalı çalışalım.

Kısa bir replik okumak istiyorum size: Bir çocuk dünyaya geldiğinde onun en iyi tanıdığı duygu korkudur, ölüm korkusu. Eğer onu kucağına alan anne hayatla barışksa, huzurluysa, bebeğini çok seviyor ve onu bağrına basıyorsa bu korku giderek azalmaya başlar ve zamanla yerini derin bir huzura bırakır. Dünyadan ve yaşamaktan korkmayan, sevildiğini ve onaylandığını bilen insanlar hayatları boyunca şiddetten uzak dururlar. Bu replik bizim kırk iki hafta boyunca ekranlarda yayınladığımız Kırmızı Oda dizimizin açılış repliğidir. Üzerinde seslendirme yapılarak kırk iki hafta boyunca açılıştaki bunu verdik, yeni sezonda da devam edeceğiz.

Özellikle bu diziyi yaparak bir parça da olsa misyonumu yerine getirdiğimi düşünüyorum bir kadın olarak. Çok uğraştık bu diziyi yapabilmek için çünkü örneği yoktu. Her hafta en az içinde 3-4 tane kadına şiddet vakası vardı. Bir tarafta RTÜK problemimiz, bir tarafta bunu doğru mesaj olarak verebilmemiz falan gerçekten senaristimizin, yapımcımızın, bizim, hepimizin olağanüstü çalışmasına sebep oldu. Ama sonuçları görünce şöyle mutlu olabiliyorum: Her bir vakayı işlediğimizde en azından şiddeti gösterdiğimiz kadar o şiddetin nasıl engellenebileceğini göstererek de bir katma değer kazandırdık diye düşünüyorum. Bu diziden sonra bir araştırma yaptırdım Türkiye’de. Kadınların, özellikle şiddete uğrayan her yaştan kadınların, çok ciddi bir şekilde psikoloğa gitme oranı artmış. İkincisi, bu çok tatsız bir şey ama bu farkındalık sayesinde bu diziyi izleyen bir kız çocuğu annesine dönüp kendi hayatında yaşadığı cinsel istismardan bahsetti ve bu bütün gazetelerde, televizyonlarda, ana haber bültenlerinde yer aldı zaten, hatırlarsınız belki. Yani bu ne kadar üzücü bir konu da olsa en azından bir yerleri kaşıdığımızı hissederek mutlu olmaya çalışıyorum.

İşin temeli tabii sadece diziler değil, bütün televizyonda yapılan yayınlar. Mesela, yeni dönemde bir tane gündüz kuşağı yapacağız, hafta içi her gün. Yine ana temamız kadına şiddet, çocuğa şiddet, aile içi şiddet ve aile dışı şiddet üzerine olacak. Bir üniversiteyle iş birliği yapıp bir akademi kurduk. Onun içinde birtakım branşlar var. Ben de oraya ders vermeye gideceğim eylül-ekim gibi, ayda bir kere. İlk konu üniversite öğrencilerine medyada kadın şiddetini anlatacağım. O yüzden de bugün burada alacağım örnekler çok önemli benim için. Dramalar dışında biliyorsunuz çok ağırlıklı formatlar yapıyoruz ama orada mesela kadın-erkek dengesini acayip gözetiyoruz, hiçbir şekilde erkekleri ekstra bir “favorite” yapmıyoruz.

Kadın çalışmamız konusunu gururla söyleyebilirim. Kanalin patronundan sonra 5 kadın yöneticimiz var üst düzey. Zaten globalde çok çalıştığımız için İK’yle özellikle bu dengeyi çok korumaya çalışıyoruz. Kadın personeller işe alınırken kesinlikle sorulmayacak sorular kılavuzumuz var. Onları özellikle zaten düzenli olarak takip ediyoruz.

Biz bütün bunları yapıyoruz ama bunlar tabii ki tek başına yeterli olmuyor. Yani medyanın tek başına yapabileceği yerler de bir yere kadar. Yani insanlığın asırlar boyunca karşılaşmış olduğu sorunlar içinde başı çeken, tek çözüm yolu olmayan ve çok yönlü ele alınması gereken bir konu bize göre kadına şiddet konusu. Hem yayın kuruluşu hem yapım şirketi olarak çok dikkat etmeye çalışıyoruz. Yani Türk örf, âdetlerini ve daima sorumluluk anlayışını benimseyen bir televizyon kanalı olma istek ve arzumuzu devam ettirmeye çalışıyoruz. Bu çerçevede, tüm yayınlarımızda kamusal sorumluluk anlayışlarına özen gösterdik, göstermeye de devam ettik. Çünkü yayın yaparken bizim misyonumuz sadece güzel ve eğlenceli vakit geçirmek olmamalı. O yüzden de yaptığımız özellikle 2 dizi de -yine altını çizerek söylüyorum- kadına şiddet sorununa aşırı derecede değiniyoruz ama her zaman bunun çözüm yollarını göstermeye çalışıyoruz. Ve toplumun farkındalık düzeyini bir parça artırarak toplumdaki hassasiyetin artmasına da aracı olmaya çalışıyoruz. Çünkü bu bir evrensel sorun, sadece bizim ülkemize mahsus bir durum da değil. Ama dediğim gibi medya bu konuda tek başına bir şey yapamaz. Burada özellikle bir şeye altını çok çizmek istiyorum. Senaryolar geldiğinde gördüğümüz en önemli şey: Her şey ailede başlıyor, ailenin eğitiminde başlıyor, ailenin sevgisinde başlıyor. O yüzden, öncelikli olarak bu işleri yaparken mutlaka bu konuların uzmanı sivil toplum kuruluşları ve bakanlıklarla çalışmak zorundayız, kesinlikle öyle olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, bu sorunu çözmek için öncelikle cinsiyet eşitliğini kabul eden bir sosyal politika ile şiddetin hukuk önünde caydırıcı cezalarla karşılık bulmasını sağlayan bir adalet sisteminin kadına şiddette çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ek olarak da zaten kadınların iş hayatında ve sosyal hayatında çok daha fazla yer bulmalarını, eğitim becerilerinin kazandırılması için okula gitmeyen hiçbir çocuğun kalmaması gerektiğini düşünüyorum ve bütün bu düşündüğüm her şey için de televizyonların aracı olması gerektiğini düşünüyorum.

Dediğim gibi yani hep beraber bir arada bir şeyler yaparsak hepimiz bir insan olarak, kadın-erkek demeden, toplumdaki çoğunluk olarak bir yere parmak basıyor oluruz. Kadına şiddete karşı durabilmek için hem medya olarak hem toplum olarak hep beraber hassasiyet göstermeliyiz, ortak hareket etmeliyiz. Bu konuda biz TV8 olarak bir şeyleri yapmaya başladık, dediğim gibi yapmaya daha da fazla devam edeceğiz inşallah, ben de bu kurumda çalışmaya devam ettiğim sürece. Ama yani burada, işte, aile, eğitim, hukuk, adalet de medyayla beraber en büyük caydırıcı ve yol gösterici kurumlar olmalı diye düşünüyorum.

Son olarak da dediğim gibi, hepimiz bundan sonra bunu hayatımızın en önemli görevlerinden birisi olarak alalım, hep beraber daha çok düzenli toplantılar yapalım, daha çok konu başlıkları çıkaralım, hedefler belirleyelim, o başlıklar üzerinde yayıncılık anlayışımıza bir şeyler katmaya çalışalım ve hepimiz bundan da bir mutluluk payı çıkaralım diye düşünüyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum böyle bir oturumu bizimle beraber paylaştığınız için.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Aslı Hanım, çok teşekkür ediyorum.

Özel yayın kuruluşlarının rating sıralamasına baktığımızda ilk 10'da yer alan 3 kadın yöneticiden birisiniz, TV8 Genel Müdürümüz.

Star TV Genel Müdürümüz Nermin Hanım çok hassasiyet gösterdi, yurt dışında olduğu için katılamadı ve bugün yine Star TV Drama Direktörümüz bir kadınla temsil ediliyor. Show TV'den Esra Hanım yine yurt dışı programı dolayısıyla katılamadığını söyledi. Bir de FOX TV Genel Müdürümüz Cenk Soner çocuğunun rahatsızlığı dolayısıyla katılamadığını beyan etti. Ama bunu söylememin en önemli sebebi, 10'da 3 kadın genel müdürün olması. Emin adımlarla kadınlarımız geliyor, erkek yöneticilerimizin tabii ki memnuniyetle niteliklerine göre temsilcilerini, temsilde adaleti biz hepimiz arzu ediyoruz.

Aslı Hanım, TV8'in yayın anlayışını bizimle paylaştı, teşekkür ediyorum yayın anlayışınız için. Bizim görmüş olduğumuz fotoğraflarda... Milletvekili arkadaşlarımızın size soruları ve yorumları olacak.

Özellikle kadınlarımızın yerli dizilere çok büyük bir ilgi gösterdiğini görüyoruz ve en çok tercih edilen dizilerde genellikle erkeklerle soğukkanlılık, istikrar, cesaret, başarı; kadınlara ise duygusallık, zarafet, sadakat, ev hanımlığı başta olmak üzere atfedilen roller. Kadınlar konuları ne olursa olsun ailenin içinde ve evde gösterilmekte, çalışma yaşamında yer alan kadınların ev kadını ve anne nitelikleri ön plana çıkarılmamakta ve bazen şiddetin yerli dizilerin en önemli kurucu unsuru olduğunu görmekteyiz, güldürtü programlarında bile bunu bu şekilde görmek mümkün.

Sizin söylediğiniz, bu, tek başına medyanın başaracağı bir iş değil, hiçbir zaman böyle bir tezimiz olmadı. Bu yapılan yazılı Anayasa, yasa, genelge, ulusal eylem planları, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve Hükümetin görevlerinin dışında paydaşlarımız var. Bunlar başta sivil toplum örgütleri, bütün kadın sivil toplum örgütleriyle çalışıyoruz ve en önemli araç medya, sosyal medyası, geleneksel medyası, görsel medyası, yazılı medyası, her alan bizi çok etkiliyor. Sebep-sonuç ilişkisine baktığımızda sizin de söylediğiniz gibi "Tavuk mu yumurtadan çıkmış, yumurta mı tavuktan çıkmış?" O yüzden hepimizin üzerine düşeni sadece metinlerde değil, uygulamaya da yansıtacak hâle getirmemiz lazım.

TV8'in de -biraz evvel ATV için sorduğum- 8'inci maddenin (s) fıkrası ya da RTÜK'ten kadına yönelik şiddetle, kadın-erkek fırsat eşitliği konusundaki ayrımcılık yaptığınıza dair herhangi bir ceza müeyyide aldınız mı, bunları öğrenmek isteriz. Kadın yönetici oranlarınızın, temsil oranlarınızın yüksekliği hepimizi memnun ediyor.

Tekrar hoş geldiniz, teşekkür ediyorum.

Şimdi, sözü Kanal D Genel Müdürümüz Sayın Murat Saygı'ya bırakmak istiyorum.

Murat Bey, hoş geldiniz.

Sayın Saygı, mikrofon sizde, buyurun.

5.- Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı'nın, kadına yönelik şiddete karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesinde TV programlarının önemi ve öneriler hakkında sunumu

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Hoş bulduk, çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

Teşekkürler sayın milletvekilleri ve sayın hazırun.

Şimdi, ben "Kanal D'de ne yapıyoruz?"u çok anlatmak istemiyorum, zaten arkadaşların anlattığı gibi hepimizin bir misyonu var. Neticede, bunlar ticari bir kuruluş, öncelikli ticari olarak, sonra da tabii ki sosyal misyonlarımız var, RTÜK Kanunu var, bunun çerçevesinde öz denetim kurullarımız var, arkadaşlarım gibi bizim de iç denetleyici, yaptığımız işleri bir kere...

Öncelikle, ben otuz senedir televizyon yönetiyorum, Aslı Hanım -"Yirmi senedir..." dedi, hadi yaşı belli olmasın- tanıtım direktöründü yirmi beş sene önce. Şimdi, benim yanımda çalışanların yüzde 78'i kadın, o kadar söyleyeyim, tekniği çıkarırsam 85'leri bulur. Ben erkeklerin bu işte zaten iyi olduklarını da düşünmüyorum. Bizler gibi tepe yöneticileri olur ama işin üretiminde olanlar, zaten sahadaki senaristler falan filan da ağırlıkla kadın, son derece de doğru bir...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – İşin mutfağında kadınlar yoğunlukta.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Tabii tabii çünkü televizyonlardaki asıl hedef kitle bizler için kadın. Erkek gidiyor, çalışıyor, evde oturan kadın var, çocuğuyla beraber, ona böyle bakıcı muamelesi yapıp çocuğuna televizyonu açan var. Hele hele ticari televizyonların ana hedef kitlesi kadın.

Şimdi, ben dediğim gibi “Biz Kanal D’de şunu yapıyoruz, bunu yapıyoruz.”a çok girmek istemiyorum çünkü bu gündem, gereken tedbirlerin belirlenmesi ya o yüzden bir iki tespit yapıp sonra da önerileri daha çok istiyorum ki bir tartışma çıksın. Şimdi, hepimizi başta dinlediğinizde “Aferin.” deyip yollamanız lazım, biraz “Kral çıplak.” demek lazım. Ben de otuz senelik olunca hepsinin ağabeyi olarak bunları söylemem lazım.

Şimdi, aynaya bakıp aynaya kızmamak lazım genel olarak. Bir televizyon programı var, haberi var, sonra onlara girerim ama şimdi, Türkiye çok kozmopolitik bir köprü ülke. İşte, Orta Asya’dan Avrupa’ya doğru göç etmiş, büyük imparatorluklara sahip olmuş, içinde çok karmaşık insan yapısını barındıran, aslında en önemli ve güzel mozağımız olan bir yapı var. Şimdi, bunların eğitimleri, sosyal hayatları, kültürleri, ekonomik durumları o kadar farklı ki... Yani bir İsviçre’de yaşıyorsanız bunu yüzde 30 derecelik bir açıyla izah edebilirken Türkiye’de 360 derecelik bir çember bile yetmez bu kırılımı tasvir etmeye. Dolayısıyla, televizyonların işi çok zor. Kimi memnun edeceksin? Yani Türkiye’de müthiş bir kültür kargaşası da var yani artık Fransız lokantasında arabesk çalışıyor, kebabçıda Fransızca müzik çalışıyor, çok zengin bir adam eteğinin burasına ceketini takıp halay çekiyor, öbür taraftan... Yani anormal bir kültür kargaşası içerisindeyiz maalesef. Dolayısıyla, kimi memnun edeceğin çok karıştı. Bir iş yapıyorsun, A, B grubu uçuyor, bitiyor, çok seyrediyor; C, D grubu RTÜK’e şikâyet yağıdırıyor, kadınlar çok sevse erkekler sevmiyor falan. Ortak paydayı bulmanın her geçen gün zorlaştığı bir işin içindeyiz.

Şimdi, televizyon yayıncılığına geldiğinizde de bizim kitabımızda da olduğu gibi her şey tersiyle kaim yaratılmış. Dolayısıyla, kadına şiddetten önce bir şiddeti ele almak istiyorum. Şiddeti göstermeden şiddetin kötü bir şey olduğunu anlatmak da çok zor. Durup dururken birine “Şiddet, kötü bir şey.” desen “Şiddet ne?” der bilmeyen. Dolayısıyla “Televizyonlar şiddeti gösteriyor ama bunu normalleştiriyor mu, özendiriyor mu, yoksa bunun neticelerinde kötü bir yere mi gidiyor?”a gelmek lazım yani Kabil, Habil’i öldürdüğü zaman televizyondan görmedi herhâlde. Dolayısıyla, şiddet, iftira, kıskançlık, kin; bunlar insanın içinde bulunan kötü hasletlerinden bazıları. Dolayısıyla, bunlar, insanla beraber var ve televizyon da TRT’nin sloganı gibi insana dair her şeyi ve gerçeklik duygusuyla yapmak zorunda. Yoksa inandırıcı olmaz, izlenmez; izlenmeyen bir şeyi de televizyonculukta yapmamış sayın zaten. Dolayısıyla, bizler inandırıcılığı yaparken en önemli kriter buradaki nasıl yapıldığı konusu; senaryoyu okuduğunuzda bazen hiçbir şey anlamazsınız, ekrana çıktığında bambaşka bir şey çıkar. Yani ben siz sormadan söyleyeyim: Mesela biz Sadakatsiz dizisinden ceza aldık. Niye? “Efendim, Sadakatsiz...” Peki, kardeşim sen o dizinin tamamına baktın mı? Adam sadakatsizlik yaptığında aslında başına neler geleceğini görüyor ondan sonra.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hekimoğlu’ndan da almışsınız.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Almışız. Arka Sokaklar’dan bile aldık; her sene İçişleri Bakanlığı tebrik eder, avukata kelepçe taktık diye...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bütün kanalların hangilerinden nasıl cezalar alındığı elimde.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Tabii, tabii.

Bakın, avukata kelepçe taktık diye aldık. E, peki, ahlaksız doktor, ahlaksız avukat olamaz mı? Bir suç örgütüne karşıyor avukat, polis yakılıyor, kelepçe takıyor, avukatlar birliği RTÜK’e şikâyet ediyor; RTÜK’ün de klasik tavrı: “Çok şikâyet geldi, ver cezayı sonra ondan halletsin.” Gidiyoruz savunmamızı yapıyoruz, hâkimlerden dönüyor bu cezaların çoğu. Yani ceza almak da her zaman bir kriter değil. Sadakatsiz’den aldığımız cezanın savunma metnini avukatlar değil ben yazdım. Çünkü bir adama diyor ki: Sadakatsizlik yaparsan başına neler gelir, aileni nasıl parçalarsın, bu çocuk neler yapar, bu çocuğun psikolojisi ne olur ve ondan sonra hayatın nasıl allak bullak olur.”u anlatıyor dizi. E, insan hayatında bunlar yok mu? Şimdi, mesele, Türkiye’de kadına şiddet de var, erkeğin erkeğe şiddeti de var, tecavüz de var, araştırmalara göre yüzde 20-30 çocuk zaten en yakınlarının tacizine uğruyor, -affedersiniz- eşekle cinsel ilişkiye giren var, var var. Şimdi, bunları göstermekten ötürü eleştirilmekten ben otuz senede çok sıkıldım. Biz, bunları göstereceğiz, bunları kınayacağız ama daha önemlisi, asıl konumuza gelelim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Murat Bey, tekrar kayıtlara geçmesi adına söylüyorum: Söylemiş olduğunuz rakam ve cümle çok önemli bir şey yani neye istinaden böyle bir tespit var. O yüzden sözünüzü kestim kusura kalmayın. Çocuklara...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Taciz. Taciz, bu memlekette...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – “Yakınlarından taciz” dediniz.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Evet, evet.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – “Yüzde 20” dediniz.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Benim okuduğum yerlerde yüzde 20 vardı yani. Kaynağını bulabilirim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yani bu çok...

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Yani “Beşte 1” mi diyorsunuz?

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Çok rutin gibi anlattınız bunu ya.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Bir şekilde başından taciz geçmiştir insan...

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Yani çok doğal bir şeymiş gibi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama bu çok olağanüstü bir şey.

Neyse, yani sizin...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Peki, rahatsızlık verici bir şeyse kayıtlardan sileriz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yani o rakam, öyle bir rakam olması ülkemiz adına çok kötü bir şey. Bunu bilmiyorum...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ülkemiz adına değil. Siz, Allah aşkına hiçbiriniz tacize uğramadınız mı ya? Ben uğradım çocukluğumda yani sonuçta bu küçük de olsa yaşanmış bir şey. Ülkemiz adına değil dünya adına.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Ben uğramadım valla tacize.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Ben de uğramadım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz uğramadıysanız ne âlâ. Otobüste de mi uğramadınız, okulda da mı uğramadınız?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, hayır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu yaşanmış bir şey. Hâlâ “ülkemiz adına” dediğiniz...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bakın, Sayın Kerestecioğlu, çocuğun...

Filiz Hanım, bakın, Murat Bey söyle bir şey söyledi: “Yakınları tarafından istismara...” Yani ensesti söylüyor. Bu, yani sizin...

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Tacizden farklı bir şey.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Farklı bir şeyden bahsediyor yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, ensest ama yani o kadar verilerle ortaya konmuş...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bu yüzde 20 oranı, bakın, benim yapmış olduğum, gördüğüm, erken yaştaki evliliklerden, UNFPA’nın yapmış olduğu rakamlardan, bunların hiçbirinde uluslararası kuruluşların da yaptığı Türkiye raporlarında böyle bir rakamla karşılaşmak imkânsız. O yüzden, yani bildiğiniz bir veri kaynağı varsa onu sormak istedim.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ben bunu basında okudum. Yani basında bununla ilgili bir haberin içinde okudum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Basın?

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Evet, evet yani gazetede okuduğum bir haber. Bunun araştırmasını görmüş falan değilim ama bulmaya çalışayım, bir kaynakla size iletmeye çalışayım en azından.

Şimdi, bütün bunlar yaşanıyor ve bunlar hayatın içindeki dizilere ister istemez de konu oluyor ama asıl önemli olan, gelmek istediğim şey şu: Medya bunu nasıl veriyor; yani bunu özendirici mi veriyor, kınayıcı mı veriyor ve sonunda bu insanlar cezalandırılıyor mu? Şimdi, biz Türk dizilerinin... Dünyada biliyorsunuz Amerika’dan sonra en çok dizi ihracatçısı olan Türkiye. Amerikalılar buna çok bozuluyor, Hollywood hegemonyasını kırdık ve muazzam sattı bu. Bizi dünyadan kimse “Türk dizileri -ne bileyim- Latin Amerika’daki işte şiddeti arttırdı, ahlaksızlığı arttırdı.” falan diye bir şey eleştirmiyor, tam tersi daha çok almak istiyorlar.

Dolayısıyla, sadece diziler açısından konulara bakmayı da doğru bulmuyorum, bütün televizyon programları da olur, televizyonların misyonları da bu yönde çok önemli. Fakat asıl konunun şuraya gelmesi gerekiyor: Bu iş, eğitim ve adaletle birlikte anlamlı bir hâle geliyor. Bakın, ben bizim haberlerde görüyorum; sürekli kadına işte, tecavüz etmiş veya öldürmüş veya yaralamış neyse, sonra veya bir sene sonra çıkmış, gitmiş bir daha bilmem ne yapmış insanlarla dolu. Dolayısıyla, bizim asıl uygulayıcı olarak -biraz önce siz de söylediniz- adalet reformu yapılmış bu ülkede 1940’lardan beri bir sürü. Yasalarımızda var ama asıl meselemiz uygulamada. Yani trafik yasalarımızda var aslan gibi ama yine uygulamada ne oluyor? İşte geçiyorsunuz gidiyorsunuz polise “Sen benim kim olduğumu biliyor musun? Ben işte, o bakanım, milletvekiliyim, bilmem neyin bilmem nesiyim.” “Aman ağabey, efendim...” Çünkü adamları koruyamıyoruz; o polisin kaygısı var: “Ben ya yarın sürülürsem, ya bilmem nereden şikâyet gelirse.” falan. Belki bizim adalet sisteminde de bunu revize etmemiz lazım yani hâkim, arkasında durarak cezayı verecek ve bu cezayla adam içeride kalacak. Caydırıcılık budur. Bunu gören birisi de ne şiddet eğiliminde bulunur, bulunduğu zaman da bedelini ödeyeceğine hazır olur. Bizde öyle değil ki; adamı görüyorsunuz, üstelik delili var, şahidi var osu var busu var, giriyor, bir ay sonra, üç ay beş ay bir şey. Çıkıyor dışarıya. Bununla nasıl... Bunu dünyanın hiçbir yerinde böyle yapamazsınız. Yasalar var -bizde de var- uygulamada problem var. Kolluk kuvvetlerine problem

yok ki gidiyor yakalıyor, teslim ediyor; ne oluyorsa oluyor, adam takım elbiseli geliyor, iki de boynunu büküyor; “Hafifletici sebep, beş yıl değil bir yıl, bir yılın da bilmem nesi var, hadi sen altı ayda çık.” Adam gidiyor yine suç işliyor.

Dolayısıyla, bizim... Şimdi, ben bu konuşmalarımın tartışma yaratacağını zaten biliyordum, yoksa ben de derdim: “Kanal D’de bizde de muazzam heyetler var. Bakıyoruz valla onu yapıyoruz.” Ama buraya gelme sebebim... Gittim o kadar, bir de Meclise nasıl girildiğini öğrendim bu yaşımda; zor bir şeymiş gerçekten.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bizim kolay geldiğimizi sanıyorsanız, işte, bu kadar zorlukla. Bir kapıdan içeriye girerken...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Valla bir saatte geçebildik içeriden. O da anılarımızda bir yer oldu.

Dolayısıyla, medyayı tabii ki olumlu yönleriyle kullanılacak her tür girişime keşke... Ben mesela, haber bültenimizde Deniz Bayramoğlu bu haberleri sunarken zaten vücut diliyle kınıyor, sözle de kınıyor. İşte “Adam gitti, ne olduysa bu adam üç gün sonra dışarı çıktı.” diyor. Tamam mı? “Yani ne oldu?” Ne bileyim ben ne oldu? Vatandaş olarak da bu sorunun cevabını arıyoruz, herkes bundan şikâyetçi. Dolayısıyla, bizim yasalarımızın da olduğunu biliyoruz, uygulamayla ilgili bir iyileştirme yapılması lazım. Medya bunun duyurusunu yapar, eleştirilerin hepsini göğüslemeye razıyız. Şiddete mi yapıyoruz... Tamam, RTÜK var, cezaları var osu var busu var. Biz tabii ki iç denetim...

Bir kere ben 3 çocuk babası bir insanım, ben ekranda gördüğüm bir şeyden bir, utanmamam lazım; iki, bunun sonuçlarından rahatsız olmamam lazım. Yani “Oradaki iş homoseksüelliği özendiriyor mu, o var mı yok mu, şiddet var mı?” hepsini kafandan hızlıca geçiriyorsun çocuk babası olarak.

Dolayısıyla, buradaki bütün arkadaşlarım ve bütün medya temsilcileri öyle. Türkiye’de 400 tane kanal var ve bu maalesef, herkes tarafından çok eleştiriliyor ama asıl internete kim bakıyor, internet ne oluyor? Kontrolsüz bir yayın ortamı. Televizyonların sahibi belli, yöneticisi belli, cezası belli, her şeyi çok daha regüle. Ben, televizyonların otoriteler tarafından daha iyi kullanılması taraftarıyım, yoksa hepimizin bir rating yarışı var, ticari bir yarışı var, işte, yurt dışına satma yarışımız var vesaire.

Ama bir şey daha söyleyip bitireceğim. Geçenlerde, Spor Bakanımızla bir şeyin açılışında da konuştum; tesis aç, tesis aç, tesis aç. Spor böyle gelişmez. Spor tesisle beraber okulla entegre edildiğinde gelişir çünkü Türkiye’de ya sporcu olacaksın ya okula gideceksin. İkisini çakıştıramıyorsun, birinden biri öbürünü bozuyor çünkü. Bu sefer cahil cühela sporcuların oluyor veya çok yetenekli ama spor yapamayan çocukların oluyor. Amerika falan niye başarılı? Bunları birleştirdiği için. Bizde de bütün bu sistemleri, uygulama ile eğitimi, sadece okuldaki eğitimden bahsetmiyorum, aile eğitimi birincisi. Dolayısıyla, bu toplantıya Aile Bakanı, Millî Eğitim Bakanı, işte sizler, Adalet Bakanı herkes de olabilir bu komisyonda. Çünkü aileden başlayan bir eğitim var hepimizin içinde, hepimiz oradan ilk filizi alıyoruz. Sonra okula git, trigonometri oku, integral oku bilmem ne. Nedir yani, orada beşeri ilişkilerin geliyor. Bunların hepsi bir araya geldiği zaman toplum bir yere gelebilir.

Ben, çok konuşmayayım. Biz de cezalar almışızdır ama mutlaka ya sehvendir çünkü otuz yılda “Ben ceza almadım.” demek biraz garip olur. Almışızdır mutlaka ama ya gözden kaçan bir şeyden almışızdır ya da savunulup da mahkemeden sonra ikna etmişizdir, kanalların genel kaderi bu. Bazen de RTÜK herkese birden bir salıyor, bir göz korkutmak için.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şu anda, benim gördüğüm en yüksek oranla ceza alan kanal. Bunu niye söylüyorum Murat Bey?

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ama şöyle...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bunu niye söylüyorum Murat Bey?

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Bir dakika, şöyle söyleyeyim: Biz Demirören grubu olarak üç sene önce devraldık. Ben, Kanal D’nin yine Genel Müdürüydüm ama...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, hayır. Benim elimdeki veri, yeni bir veri, sizin yönetici olduğunuz dönemle alakalı, 2021 verilerinden bahsediyorum. Bunu söylerken oranlama... ATV’nin Sen Anlat Karadeniz dizisiyle ilgili gelen o kadının parmaklarının kırılması hikâyesi gibi. Biliyorum ki sizler bireysel olarak baktığınızda “Bunlar asla olmamalı.” dersiniz. Bunlar olmamalı, benim kızıma yapılsa, benim anneme yapılsa bunları asla kabul etmem, tam da öz denetim dediğimiz burası. Dolayısıyla, Sayın Saygi, hassasiyet göstererek bizim hep birlikte bu işin üzerine gitmemiz gerektiğini söylüyor. Bu Komisyonumuz tam da bunu yapıyor Sayın Saygi. Biz, Komisyonumuzun ilk toplantısından itibaren... Siz, “Otuz yıldır yöneticiyiz.” diyorsunuz ve ilk kez Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiniz. Araştırma komisyonları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi denetim yetkisini kullanıyor. Bütün kurumlar kendi üzerlerine düşen görevleri yerine getiriyorlar. Kabinemizde politika yapıcı bakanlarımız şimdiye kadar kadın ve şiddet, kadın ve kadın hakları konusunda Meclisimize davet edilen, her zaman davet edilen kişi Aile Bakanımız olurdu. İlk kez bu Komisyonunda, Aile Bakanımızla birlikte Adalet Bakanımız, Millî Eğitim Bakanımız, İçişleri Bakanımız, YÖK Başkanımız, Diyanet, yüksek yargı, Anayasa, Yargıtay her birini ayrı ayrı dinledik ve iki haftadır da medyayı dinliyoruz. TESİYAP başta olmak üzere bütün meydanın birliklerini dinledik, senaristleri dinledik, yönetmenleri dinledik, gazetecileri, televizyonları dinledik. Bunları size niye anlatıyorum? Sırayla, bugün, özellikle dizi, film, görsellik açısından var olan televizyonları, televizyon kanal yöneticilerini dinliyoruz. “Otuz yıldır ilk kez Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyoruz.” dediniz ve sizin için çok önemli bir farkındalık yarattık.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Kesinlikle.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kadına yönelik bir şiddet var ve biz bunu önlemek istiyoruz, bunun için de biz medyadan yardım istiyoruz.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Şahane, sonuna kadar yanındayız.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Biz, bu konuda paydaşlarımızdan farkındalık yaratmalarını istiyoruz. Televizyon programlarında şiddet... Biraz evvel söylediniz “Avukatın kötüsü yok mu, şiddeti yok mu?” Altına hemen bir metin geçin. “Kadın şiddete maruz kaldı.” Altına bir tane 6284’ü hatırlatan ya da KADES’i hatırlatan bir görüntü koyun, bilgilendirin bu esnada. Yani altından geçerken... Biraz evvel, Aslı Hanım, TV8’le ilgili ön bilgilendirici notu okudu, bu konuda bütün görsel medyanın televizyonlarımızın bu hassasiyeti göstermesini arzu ediyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin siyaset ayrımı yapmaksızın, iktidarıyla muhalefetiyle, erkeğiyle kadınıyla, hepimizin ortak paydası “kadına yönelik şiddete sıfır tolerans” diyoruz.

Evet, yapmış olduğumuz Komisyonumuzun en son raporlarını da inşallah sizler de takip edersiniz. Biz, çalışmalarımızı en büyük hassasiyetle gösteriyoruz, siz de otuz yıldır emek sarf etmişsiniz, inşallah bu emekler de... Hepimiz şapkamızı önümüze koyup...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Hepimizin vazifesi tabii ki.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Saygi, hepimiz kendi vazifemizi yaparsak, kendi evimizin önünü süpürsek medya bu konuda gerekeni yaparsa, Meclis gerekeni yaparsa, Hükümet yaparsa, sivil toplum örgütü yaparsa minimuma indirebiliriz. Gönülden sıfır olsun istiyoruz ama azaltarak başlamak lazım.

Evet, Sayın Saygi’ya çok teşekkür ediyorum.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şimdi, Star TV Drama Direktörümüz Şebnem Hanım’a “Neden bu kadar kadınları ağlatıyorsunuz, milleti ağlatıyorsunuz?” diye hemen soralım. Şiddet var mı?

Buyurun Şebnem Hanım.

6.- *Star TV Drama Direktörü Şebnem Açıkalın’ın, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet olaylarında senaryo seçiminde dikkat ettikleri hususlar ve öneriler hakkında sunumu*

STAR TV DRAMA DİREKTÖRÜ ŞEBNEM AÇIKALIN – Zaman zaman.

Ben de teşekkür ediyorum bu toplantı için. Hem sizleri dinleme fırsatı buluyoruz hem bütün kanallar olarak birbirimizin, meslektaşlarımızın bakış açılarını öğrenme fırsatı buluyoruz.

Şimdi, ben son konuşmacıyım. Aslında, bir sürü şey konuşuldu o yüzden tekrara düşmeyeyim diye çok da uzatmayayım.

Önce, bizim kanalın bu kadın yönetici konusundaki güzel tablosunu paylaşabilirim sizlerle. Biz, baştan aşağı bir kadın kanalıyız diyebiliriz. Hem Genel Müdürümüz Nermin Hanım, ben, içeriklerle ilgileniyorum, yine program müdürü arkadaşımız, dış alımlar direktörümüz, ana haber sunucumuz, pazarlama direktörümüz, yine benim drama departmanında benimle çalışan 8 arkadaşım olmak üzere kadınlara aşırı pozitif ayrımcılık yapılmış bir kanal Star TV. Biz de yine diğer meslektaşlarımızın bahsettiği gibi Star’da bir işi yayına koyarken önce seçim senaryo aşamasında, daha sonra realizasyon aşamasında tabii kadının nasıl temsil edildiği... Her türlü yani sadece fiziksel değil psikolojik, ekonomik, kültürel, kadına yönelik şiddetin nasıl işlendiği ve bunun izleyici üzerinde nasıl bir etkisi olabileceği konusunda tabii kendi öz denetim mekanizmalarımız var. Belki de bazı negatif örnekler...

Şimdi, kişisel düşüncelerime geçeyim. Bakış açısı farklarından kaynaklanıyordur diye düşünüyorum. Mesela, yine, az önce, Sayın Başkanın verdiği örnekte olduğu gibi bu alt yazı meselesi. Biz dört-beş yıl önce “Anne” diye bir dizi yayına koyduk, çok izlenmiş bir Japon formatının Türkiye’ye uyarlamasıydı. 1’inci bölümde, üvey babası kızı naylon poşete koyup çöp sepetine atıyordu ve biz o sahneyi yayınlarken altından Alo 183’ün alt yazısını geçtik. Şimdi, çok enteresan bir durum oldu, hem konuştuk bakanlıkla dediler ki “İnanılmaz etkili oldu.” Bize çok fazla telefon geldi o bir hafta içerisinde ama biz RTÜK cezamızı aldık, savunmamız kabul edilmedi, cezamızı ödedik. Dolayısıyla, şimdi, burada, biraz dünyadaki örneklerle de bakıyoruz son dönem. Biliyorsunuz Amerika’da falan da bu “Me too” hareketiyle beraber hem Hollywood’da hem Amerikan dizi endüstrisinde daha kadın odaklı diziler yapılmaya başladı. İşte, Big Little Lies vardı, arkasından yine bir televizyon kanalındaki skandalı konu alan Bombshell geldi, yine Morning Show... Arka arkaya son birkaç senede hem kadınlara yönelik cinsel şiddet, fiziksel şiddet ekonomik şiddetle ilgili bir sürü içerik üretildi ve dolaşıma girdi. Şimdi, bizde de yani bunları ignore etmek mi, hayatta ya da işte aile içinde böyle bir şey yokmuş gibi davranmak mı, yoksa bunları pozitif anlamda etkileyecek şekilde ekranda hikâyelendirmek mi? Ben, açıkçası ikinci görüş tarafındayım. Yani benim de herhâlde sektörde bir yirmi senem var, bunun ilk on beş tanesi senaristlikte. Yine o dönem yazdığımız projelerde de hep aynı tartışmaları yaşırdık kadın senarist arkadaşlarımla, bu konu bu kadar tartışılmadan önce de. Yani yok saymak bir çözüm değil, tam tersi ekranda gösterip gösterdiğin şeyin negatif sonuçları konusunda izleyiciyi -ki özellikle zaten yaptığımız dizilerin çok büyük bir kısmı kadın izleyici oluyor- kadın izleyiciyi o anlamda bilinçlendirmek daha tercih edilmeli diye düşünüyorum, benim fikrim o yönde.

Bir de şu ana kadar tartışılmadı, aslında şimdi söylersem çok da tartışmalı bir konu olacak ama içimde de kalmasın, o yüzden paylaşmak istiyorum. Bence şunu da konuşmak gerekiyor bizim içeriklerimizin dışında: Neden şiddete teveccüh eden bir izleyiciyle karşı karşıyayız? Yani şimdi az önce verdiğiniz bir örnek, mesela “ceza” dendi, kadın oyuncunun parmağının kırılması dizide, dizi

19-20 rating alıyordu. Şimdi demek ki o zaman mesele şuradan da başlıyor: Dizileri izleyen birtakım insanlar var. Biz TİAK'la şimdi... Meslektaşlarım benden daha iyi biliyorlardır o prosesleri, ben katılmıyorum o toplantılara. Şimdi bir 4 bin, 5 bin kişilik bir panel var. Bu paneldeki insanların evlerine birtakım "people meter"lar takılıyor ve onlar kanalları seçerek aslında ratinge, dolayısıyla bizim bütün kanallar arasındaki o rekabet, o ekonomi nasıl dönecek; buna karar veriliyor. Belki de buradan da başlamalı diye düşünüyorum. Mesela AB'nin oranı çok düşük. Yani şiddete teveccüh eden bir hedef kitle mi seçiyoruz acaba da oran olarak şiddet işlerine de bir yandan ta sabahlardan başlayıp gündüz kuşaklarından akşam dizilerine kadar -sadece kadına değil, aynı şey bence erkek dizileri için de geçerli yani- hani bayağı kanlı şeyler izliyoruz prime timedda. Yani belki bu bizim içeriklerimizi seçerken bizi doğru yönlendirecek şey, az önce Murat Bey de dedi, biz malı kime satıyoruz? Bu insanlar ne alıyor? Sonuçta biz içeriği satıyoruz. Yani çoğumuz burada -TRT hariç- ticari müesseseleriz, hepimiz birtakım holdinglere bağlıyız ve o insanların bize verdiği paraları harcıyoruz aslında bu içerikleri alırken ve bunların hepsini kârlı hâle getirmek zorundayız. Yani dolayısıyla, bence, şiddete teveccüh eden izleyici konusu da çok önemli diye düşünüyorum. Bizim televizyonculukta bir tabir vardır; mesela işe bir bakarız, çok severiz ama deriz yani biraz ılık mı oldu acaba bu? Çünkü bütün o hacim aslında çatışmanın kendisinden geliyor; kavga, trajedi, olayı büyütme, sahneyi büyütme yani belki buralarda biz kanallara da daha yardımcı olunabilir diye düşünüyorum.

Daha fazla uzatmayayım.

Teşekkür ediyorum herkese.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şebnem Hanım, çok teşekkür ediyorum.

Gerbner “ ‘Acımasız dünya sendromu’ diye adlandırılan, dünyanın çok korkunç, kötü, güvensiz bir yer olarak algılanması izleyicilerin yoğun bir şekilde televizyondaki şiddete maruz kalması sonucu ortaya çıkıyor.” diyor. Hani, biraz evvel, şiddet, sebep-sonuç ilişkisi gibi. Dolayısıyla bu sendromu göz önünde bulundurarak; yani sizin yazdığınız senaryolar, dramatize ettiğiniz yayınlar dâhil olmak üzere insanlara dönüp sorduğunuzda “Ne kadar şiddet var?” diye baktığınızda, televizyon yayınlarında şiddete yer verilme sıklığını insanlarımıza sorduğumuzda “Çok fazla şiddet var.” diyenlerin oranı yüzde 70,7; “orta” diyenlerin oranı yüzde 23,7; “çok az” diyenlerin oranı 5,6. Yani toplamda yüzde 94 oranında “Şiddet var.” diyor ve siz şiddeti gösterdikçe onlar izliyor, onlar izledikçe siz gösteriyorsunuz; burada bir temizleme operasyonu yapılması gerekiyor bence.

STAR TV DRAMA DİREKTÖRÜ ŞEBNEM AÇIKALIN – Aynen, kesinlikle.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Dolayısıyla biz -şimdi arkadaşlarım davetli listemizdeki sırayı söylemişler- RTÜK Başkanıyla başladık, ajanslarla devam ettik; senarist, yayıncı birlikleri temsilcilerimizi davet ettik, haber yayını yapan kanal temsilcilerimizi, yöneticilerimizi; gazete genel yayın yönetmenlerimizi ve bugünkü ayağımızda genel yayın yapan kanal temsilcilerimizi; hiç boşluk bırakmadan -RTÜK interneti denetleyecek denetleyici kurullardan bir tanesi- ayrıca sosyal medya için de BTK Başkanını davet edeceğiz.

Evet, ben sunuşlarını yapan bütün yöneticilerimize çok teşekkür ediyorum.

Hemen söz isteyen arkadaşlarımıza söz vermek istiyorum.

Hayati Bey, burada da...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – 1'inci yine Hayati Bey.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Genel Müdürlerim, bizim milletvekillerimiz içerisinde rekor Hayati Bey'de, ilk sözü hep Hayati Bey istiyor.

Hayati Bey, buyurun, söz sizde.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.-TRT Genel Müdürü İbrahim Eren, TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni Şaban Şıkar, ATV Genel Müdürü Ali Türkaslan, Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı, TV 8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu ve Star TV Drama Direktörü Şebnem Açıkalın tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmeler

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, çok sağ olun.

Değerli katılımcılar, hoş geldiniz, saygılar sunuyorum hepinize.

Televizyon kanalları kadına yönelik şiddetle mücadelenin önemli bir parçasıdır. Özellikle tüm aile fertlerinin izleyebileceği yani genel izleyici kitlesine yönelik programların Türk toplumunun değerlerine, kültürümüze, ahlakımıza uyumlu olması gerekiyor. Çocuklar ve gelişim çağındaki gençler için olumsuz örnek oluşturabilecek rahatsız edici görseller ekranlardan uzak tutulmalı. Program ve dizilerde şiddetin reklamının yapılmasına engel olmalıyız. Namus ve töre cinayeti, psikolojik şiddet, vahşet ve kadına yönelik şiddeti konu alan programlardan uzak durmalıyız. Ailesiyle veya tek başına televizyon izleyen çocuklarımıza kendi değerlerimizi, kendi kültürümüzü ve mutlaka kendi kahramanlarımızı öğretmeliyiz çünkü berrak zihinlerle iyi yetişmiş çocuklar bizim geleceğimizin mimarı olacaktır. Bu arada şunu söylemek istiyorum: Ben tıp doktoruyum efendim, onun için bu konular bizim için de çok önemlidir çocukların yetişmesi açısından. Onlara, çocuklarımıza Aziz Sancar'ı, Uğur Şahin'i, Özlem Türeci'yi ve Halil İnalçık Hocayı örnek göstermeliyiz. Çocuklarımıza sahte süper kahramanların şiddet içerikli görüntülerinin yerine gerçek kahramanlarımız olan Kürşad'dan Alparslan'a, Fatih Sultan Mehmet'ten Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e kadar şanlı tarihimizi anlatmalıyız; Tomris Hatun'u, Halide Edib'i, Onbaşı Nezahat'i, Kara Fatma'yı ve Zübeyde Hanım'ı tanıtmalıyız. Geleceğin büyük Türkiye'sinin umudu olan çocuklarımızı ekranlardaki zararlı içeriklerden mutlaka korumalıyız.

Bu noktada TRT Genel Müdürü Sayın İbrahim Eren Bey'e sormak istiyorum: Öncelikle TRT olarak sizler şiddetin ekranlardan uzak tutulması için öncülük yapmalısınız -ve gördüğüm kadarıyla da yapıyorsunuz- ardından genel izleyici kitlesine yönelik ve ailecek izlenebilecek yapımlarla değerlerimizi çocuklarımıza öğretmelisiniz. Bu noktalarda bir çalışmanız var mıdır? Gerekirse diğer televizyon kanallarıyla ortak bir proje olur mu ve yapıyor musunuz?

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Arkaz, çok teşekkür ediyorum.

Şenol Hanım, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, hoş geldiniz hepiniz, vermiş olduğunuz bilgiler tabii ki aydınlattı bizleri.

Şimdi kanallarınızda -tabii TRT bir devlet kanalı olduğu için biraz daha herhâlde yayınlarında dikkatli olmaya çalışıyor- sizlerin de bazı programlarda sonuçta çözüm noktalarını gösteren, aynı zamanda da kınayıcı sonuçlar ortaya koyan ama bazı konularda da, bazı dizilerde de böyle olmadığı da açık... Şimdi kadın programları var, gündüz kadın programları. Bir ara bende bir ayak kırılması oldu, uzun bir süre evde yatmak zorunda kaldığımda izledim arkası yarın gibi ve gerçekten dehşete düştüğüm konularla karşı karşıya geldim ve çok da fazla izleyicisinin olduğunu gördüm. İşte, bu programlarda bile kadınlara şiddeti de vardı; ilişkilerin çok çarpık olduğu sonuçları görmekten ve “Türk toplumu nasıl bu hâle geldi?” demekten kendimi alamadım. Bu konulara dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Diziler... Evet, biliyorsunuz, bizim milletimizin çok fazla bir eğlence, sosyal hayatı yok, televizyona bağlı bir yapı içinde. Bu dizilere ve saat sekizde başlayıp özetleriyle birlikte on ikileri bulan, yani bütün bir gece insanların bağlandığı bu dizileri çok iyi ele almak gerekiyor. Evet, yurt dışına da satmaya başladık bu dizileri. Eskiye nazaran daha gerçekçi çekiliyor ama verilen mesajların çok dikkatli seçilmesinde fayda var. Evet, medyanın toplumsal konumlanmayı yapan en önemli araçlardan biri olduğunu hepimiz biliyoruz. Aynı zamanda, yerleşmiş olan yanlış algıları toplumsal kanıyı güçlendiriyor da medya, yani toplumdaki güç ilişkilerini ortaya koyuyor. Hatta bu güç ilişkilerini yeniden üretiyor, değiştiriyor, bazen başka biçimlerde kurgulayabilir. O yüzden, medyanın önemi yadsınmaz ve şiddetin yaygınlaşmasında ve artmasındaki medya rolü de hiç göz ardı edilemez.

Kadına yönelik şiddet ve işkence sahneleri hem özendirici oluyor bazen hem de kişileri şiddete karşı duyarsızlaştırıyor. Biraz önce bir arkadaşımız bahsetti, sadece kadına yönelik şiddet değil, o kadar çok dizi var ki yani savaş dizisi adına çekilen, yeraltı dünyasını anlatan, hiç durmadan insanların öldürüldüğü ve insanların birbirine çok farklı şekilde yaklaştığı dizilerin mutlaka bazı kişileri etkilediği bir gerçek. Yani gerçek ile kurguyu ayırt edemeyen ve bilişsel fonksiyonları da yeterli şekilde gelişmemiş hem bireylerin hem de çocukların açısından değerlendirdiğimizde bu görüntülerin sık sık tekrarlanmasının bu kişileri etkilememesi mümkün değil. Yani sanki dizilerde kadına yönelik şiddet toplum nezdinde normal hâle getiriliyor mu diye ben sizlere sormak istiyorum, yani normalleşiyor mu gözümüzde acaba? Evet, hani, birkaç örnek verdiniz, “İşte, en azından uyarıyoruz, 183 yazıyoruz.” Yani sizin de dediğiniz gibi daha önce, gerçekten o önemli bir şey, daha başlamadan bu konular... Ki işlenmeli, işlenmesin demiyorum, kadına yönelik şiddeti işleyeceksiniz ki bunun yanlış olduğunu göstereceksiniz. Murat Bey’e de katılıyorum. Sadakatsiz dizisini çok seyredemedim, fırsatımız olmuyor bizim ama birkaç bölümünü seyretmiştim, gerçekten orada bir ders var sonuçta, evet, yani birilerini kızdırdı ama sonuçta bir ders var.

Şunu söylemek istiyorum: Yani medya kapılarını daha çok erkek egemen bir dünyaya açtığı için kadınlar ya daha çok dişilikleriyle öne çıkıyor ya da erkek egemenliğinde iyi bir eş, iyi bir anne olarak yer bulabiliyorlar. İşte, kadının rol modellerinin bu konuda arttırılması çok önemli. Burada da tabii ki medyaya çok büyük görev düşüyor. Ama biraz önce de yine medyadan gelen arkadaşların ifade ettiği gibi, bu tek taraflı değil, aile eğitiminden de başlıyor, adaletten başlıyor ki özellikle devleti yönetenlerin şiddet dilini kullanmadığı bir Türkiye’de, kardeşliğin, birlikteliğin, insanların birbirini kucaklayabileceği bir ortamın hazırlanması gereken bir sürecin ve ortamın ortaya çıkması lazım ki bu şiddet dilinin her yere yansımalarının engellenmesi gerekir diye düşünüyorum. Ama dediğim gibi, sizin de şeyinizde birçok dizi var. İşte, kadını zincirleyen, döven bir adam ATV kanalında, Sen Anlat Karadeniz’deydi herhâlde. Bunlar ister istemez dikkat çekici konular. Ama hiç mi gösterilmesin? Şimdi, kadına şiddet oluyor; haberlerde, haber programlarında bunu göstermek gerekmiyor mu? Göstermek gerekiyor ama kınayarak göstermek gerekiyor, hem de bu kınamanın yani toplum içinde bir daha yüze bakamayacak hâle gelmeleri gerektiğini ifade etmekten geçiyor.

İnşallah iyi olur yani ama bilemiyorum. Ben yabancı dizilere de zaman zaman bakıyorum, onlarda da aynı şeylerin yaşandığını görüyorum. Ama Türkiye’nin kültürel yapısı da göz önüne alındığında, hani bizim aile müessesesine bakışımız da göz önüne alındığında, kadına bakışımız da göz önüne alındığında bu konuların daha hassas incelenmesi ve işlenmesinin çok doğru bir yaklaşım olacağını düşünüyorum.

Ben teşekkür ediyorum geldiğiniz için.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şenol Hanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hoş geldiniz.

Sizlerde, kanallarınızda, genelde bize yer olmadığı için biz de “tripod”la yayın yapıyoruz, sonradan yayınlıyoruz. O yüzden “‘Tripod’ niye?” diye soruyorlar bazen, sizin ratinglerinize giremiyoruz genelde.

Şimdi, benim ilk sorum şu olacak aslında: İstanbul Sözleşmesi’nin 17’nci maddesi sözleşmenin ortaya koyduğu prensiplerin hayata geçmesinde ve erkek şiddetinin önlenmesinde özel sektör ile medyanın işlevine atıf yapar, cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve erkek şiddetinin sonlandırılmasında medyanın etkin kullanımını teşvik eder, aynı zamanda ifade özgürlüğü çerçevesinde medya yayıncılığında erkek şiddetini ve şiddetin altında yatan yapısal nedenleri yeniden üreten yaklaşımın terk edilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını öngörür. Acaba, kanallarınız hiç İstanbul Sözleşmesi’nin bu maddesine bakarak ya da buna atıfta bulunarak herhangi bir denetim uyguladı mı, uygulamakta mı? Çünkü 1 Temmuz’a kadar hâlâ yürürlükte, bizim de zaten yürürlükte kalmasını istediğimiz bir sözleşme.

Tabii, bu amaca ulaşmak için başvuru araçlarından bir tanesi de denetim. Denetim deyince de akla RTÜK geliyor elbette, bir tane bile kadın üyesi olmayan ve ideolojik bir sansür aygıtı olarak çalışan RTÜK. Medyadaki cinsiyetçiliğin hâlâ çok yaygın olduğunu hesaba katarsak ifade özgürlüğüne yine ters düşmemek kaydıyla toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşmesi nedeniyle uygulanan denetim ya da yaptırımların etkili olduğunu bizim için söylemek güç. Bu nedenle, RTÜK’ten, hani sadece genel istatistikleri değil de son birkaç yılda, örneğin son beş yılda yaptırıma tabi tutulan içerikler hakkında da bilgi almak isterdik biz ama henüz buna ulaşamadık. Bunu size sormak istiyorum: Burada bulunan medya temsilcileri, RTÜK’ün kadına yönelik ayrımcılığı önleme konusunda denetim görevini doğru şekilde yerine getirdiğini düşünüyor musunuz? Cinsiyet eşitliğini, ayrımcılık yasağını ihlal ettiği, şiddeti özendirdiği için kanallara hangi içerikle kesilen cezalar var, bununla ilgili örnekler verme imkânınız var mı? Çünkü biz RTÜK’le ilgili pek bir şey göremedik yani kesiliyor mu ceza, gerçekten var mı? Hani cezadan yana bir parti de değiliz ya da ben de kişi olarak öyle birisi değilim, o yüzden zaten ifade özgürlüğünü özellikle vurgulamak istedim ama bir yandan da bazı gerçek verilere de ihtiyacımız var tabii.

Şimdi, özellikle 2000’li yılların başından itibaren aslında bayağı değişimler olmaya başladı yani medyada. Böyle olduğunu biz de zaman zaman kadınların yaptığı kampanyaların, işte feminist mücadelenin, sadece Türkiye’de değil, dünyada da etkisiyle aslında, Hollywood’da da mesela “Me Too” kampanyaları gibi kampanyalarla birçok etki alanı yarattığını ve değişimler olduğunu görebiliyoruz. Ama tabii ki bu, gerçekten büyük bir değişim olarak ifade edilebilecek bir şey değil. Yani kadına yönelik şiddetin ele alındığı gerçek ya da kurmaca alıntılarda, konuya ilişkin görsel ve yayınlarda hâlâ şiddetin sadece çıplak bir teşhirinden öteye gidilmemekte. Yani şiddetin nasıl sonlanacağına, haklarımıza ya da bağımsız hayatlar kurmuş kadınların güçlenme hikâyelerine yer veren alıntılar ne yazık ki çok fazla değil. Yani bununla ilgili, mesela, bazı örnekler veriyorsunuz işte Kırmızı Oda gibi ama şiddet psikolojik bir sorun da değil yani biz bunun adına “erkek egemenliği” diyoruz ve sadece bir insan sorunu olarak algılasak bunu mesela, kadına yönelik erkek şiddetinden söz ettiğimiz gibi erkeğe yönelik kadın şiddetinin de gerçekten var olan ciddi bir realite olarak kabul edilmesi lazım ama ortada böyle bir şey yok, spekülasyonlar var sadece. O yüzden psikologlara yönlendirmek ya da kadınların psikologlara gitmesi değil bunun çözümü. Yani bu erkek egemen zihniyeti, patriyarkal zihniyeti değiştirmek lazım ki biz kadınlar bunun için mücadele ediyoruz zaten.

Ben şöyle bir görüşte de değilim; yani işin kolayına kaçarak “İşte televizyon dizileri şiddeti körükliyorlar, hemen faili bulalım, şiddetin faili de televizyon dizileridir, medyadır, şudur budur.” gibi. Hayır, böyle bir şey de söz konusu değil gerçekten. Bu, işin kolaylığı olur ama şunu da görüyoruz;

gündüz programları var mesela televizyon kanallarını açtığımızda gelin, kaynana, yemek programı, temizlik programı, moda programı çıkıyor ve iş bulamayan ya da çalıştırılmayan, çalışma izni verilmeyen ve bu yüzden evde kalmak zorunda olan kadınlar da bu programları izliyorlar ve aynı zamanda tırnak içerisinde bir “hapisliğin” olağanlaştırılması oluyor bu. Yani evet, siz bunlarla iştigal edebilirsiniz, bunun dışında bir hayata da çok ihtiyacınız yok gibi. Cinayet çözümleri de tabii bazı böyle programlarda yapılıyor ama bu da bizim televizyondan beklediğimiz bir şey değil açıkçası, Türkiye’de kamudan beklediğimiz bir şey, cinayet çözümü değil önlemek aynı zamanda kamudan beklediğimiz bir şey. Ve dolayısıyla ev içi emek hâlâ doğrudan kadınla eşleştirilerek temsil ediliyor yani bunun belki bir şiddet olduğunu düşünmüyorsunuz ama aynı zamanda bundan dolayı uğranılan şiddet var yani o işle kendini özdeşleştirmeyen kadınların, buna karşı çıkan ve o rolleri üstlenmeyen kadınların yaşadıkları şiddet var. Ama siz bunu toplumda genel olarak –siz derken sizleri kastetmiyorum sadece, yani genel olarak kastediyorum- siyaset dilinde de her yerde aynı şeyi yaptığımız zaman, o zaman, evet, kadınlar bu rolü oynamak zorunda, bu rolü oynamadığı zaman da şiddeti hak ediyor gibi ya da böyle giyinmek zorunda, böyle giyinmediği zaman şiddeti hak ediyor gibi yaptırımlarla karşılaşabiliyor ve yargıda da üstelik erkekler indirimlerle karşılaşabiliyor bildiğiniz gibi.

Şimdi, kanallarınızın reklam politikalarını belirlerken cinsiyet eşitliğini sağlamak ve ayrımcılık yasağını hesaba katıyor musunuz? Bu konuda belirli bir stratejiniz, kurumlarınızın oluşturduğu bir tutum belgesi vesaire bulunuyor mu? Mesela “TRT Yayın Strateji Merkezi, yayınlanacak film, dizi, haberi inceliyor.” dediniz. Aynı şekilde reklamlarla ilgili böyle bir incelemeniz var mı? Örneğin son İtalya-Türkiye maçındaki Dardanel reklamını nasıl yayınladınız? Yani başka kanallar da yayınladı mı bilmiyorum ama sizin yayınladığınızı biliyorum, kendim de izlediğim için. Bunu sormak isterim size.

Siz bir de “Sivil toplum örgütleriyle iş birliği yapıyoruz.” dediniz, hangi sivil toplum örgütleriyle iş birliği yapıyorsunuz? Bunu da belirtirseniz memnun olurum.

Evet, “Kadına yönelik şiddetin sorumlusu diziler değildir bence.” dedim ama dizilerle ilgili bir diğer temsil sorunu da şiddet uygulayanın nasıl temsil edildiği. Çoğu dizide şiddet uygulayan sorunlu, psikolojisi bozuk kişi olarak gösteriliyor ve bireye indirgenerek toplum sağlığından koparılıyor. Tıpkı şu anda yakamda fotoğrafını taşıdığım Deniz Poyraz’ın katilinin hemen bir meczup veya psikolojik sorunlu kişi olarak nitelendirilmesi gibi. Yani şiddete bahaneler üretiliyor; “Çok aşıkta, kıskandı, o yüzden oldu.” “Bu yüzden gerçekleşti.” vesaire gibi. Halbuki bu gerçekten erkek egemenliği ve erkeklerin ayrıcalıklarıyla ilgili bütüncül bir sorun.

Son olarak size medya çalışanlarına yönelik cinsiyetçi yaklaşımı sormak istiyorum. Yani ben sayılarla ilgilenmiyorum, çok hoşlanmıyorum “Şu kadar kadın var, bu kadar kadın var.” Kadın bakış açısına sahip kadın var mı? Ben en çok bunu önemsiyorum gerçekten. Tabii ki kadınların olması önemli yani erkekler zaten oluyorsa kadınlar niye olmasın? Bu açıdan eşitlik önemli bir şey, eşitlik kavramını her alana, her yere yerleştirmemiz gerekiyor ama aynı zamanda, olan kadınların da gerçekten kadınlardan yana bakması gerekiyor, erkek bakış açısıyla değil. Tansu Çiller gibi bir kadın Başbakanımız da vardı bizim zamanında ama en erkek bakışlı siyasetçilerden birisiydi kendisi.

Şimdi, çalışma ortamında kadınlara yönelik mobbingi engellemek için ne gibi tedbirler aldınız? Çalışanlarınızın ücretlerinde cinsiyetlerine göre farklılıklar var mı? Yani bu ayrımcılığı gidermek için ne yapıyorsunuz, nasıl disiplin mekanizmaları işletiyorsunuz mesela? Yani birkaç örnek vermek isterim. Mesela, Türkiye Gazeteciler Cemiyetinin -onların da niye çağrılmadığını bilmiyorum- ya da Türkiye Gazeteciler Sendikasının.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Filiz Hanım, hemen cevap vereyim.

Türkiye Gazeteciler Cemiyetini davet ettik, siz yoktunuz, toplantıda söyledim. Başkanı yaş dolayısıyla gelemedi, Başkan Yardımcısı Vahap Munyar'ı davet ettik ve yurt dışında oldukları için katılamadılar, bize raporlarını gönderdiler.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sendika da iyi bir şeydir Sayın Başkan, sendikalı olmak da iyidir yani sendikayı da çağırabilirsiniz aslında Türkiye Gazeteciler Sendikası'nı da üstelik kadın komisyonları, LGBT komisyonları da var.

Şimdi, burada bir kadın haber müdürü mesela, bu Gazeteciler Cemiyetinin 2016'da hazırladığı Toplumsal Cinsiyet Eşitlikçi Haber Kılavuzu'nda yer alan çarpıcı bir örnek. Bir kadın haber müdürü, yöneticisine bölümündeki sorunu aktarmaya gidiyor, etek giydiği için “O eteği sorunun halledilmesi için mi giydin?” diye o yönetici soruyor ve sonra da kadının sırtını sıvazlayarak sorunun ne olduğu dahi dinlenmeden “Sorunun halledildi bil.” diyerek gönderiyor.

Şimdi, bir başka örnek de yöneticinin beraberlik teklifini reddeden gazeteci yeteneksizlikle suçlanıyor, herkesin içinde sürekli küçük düşürülmeye dayanmadığı için de işten ayrılmak durumunda bırakılıyor. Ben de on iki yıl gazetecilik yaptım, Güncel Hukuk Dergisi'nde yazı işleri müdürü olarak çalışmıştım, gerçekten sektörün içerisindeki -ki hiçbir yerden azade olamaz zaten- ayrımcılıkları, oradaki mobbingi de gayet iyi bilen insanlardan birisiyim ama bugün bununla ilgili ne gibi tedbirler alıyorsunuz, ne gibi tedbirleriniz var? Bunları da bilmek isteriz. Çünkü hakikaten bu Komisyon aslında her şeyin ne kadar iyi yapıldığını dinlemek ve bunları anlamak için oluşturulan bir komisyon değil. Her şey ne kadar iyi yapılıyorsa ve ne kadar şahane ise zaten böyle bir komisyon kurulmasına gerek olmazdı. Gerek bakanlardan gerek medyadan gerek eğitimcilerden, yarın gelecek olan STK'lerden dinleyeceklerimiz bu açıdan önemli yani eleştirel yaklaşım gerçekten önemli.

Şunu da vurgulamak isterim: Mesela, Hacettepe araştırması -burada geldiler ve sundular- “Her 10 kadından 4'ü hayatında 1 kez şiddete uğruyor.” dedi yani bu araştırma... 10 kadından 4'ü demek yüzde 40 demek zaten. O zaman niye biz burada şaşıyoruz ki yüzde 20 falan deyince? Şaşırmayalım yani şaşırmayalım ki var olan bir şeyi biz çözmeye çalışmak istiyorsak gerçekten, realiteyi tespit edelim.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Yüzde 20 mi?

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Farklı şeylerden bahsediyoruz.

Biri ensest ilişkiden bahsediyor, biri şiddetten bahsediyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama hayır.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Kaynağını...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) - Tamam, Hacettepe araştırması kaynağını verdi, sundu burada, yüzde 40. Her 10 kadından...

Ben şundan emin değilim beyefendi... Adı neydi? Savunuculuğunu yapmak istemem çünkü “Avukata kelepçe takılmaz mı?” dedi, ben de bir avukatım, asla mesela bu benim savunacağım bir görüş değil. Ama Murat Bey şey diye başladı...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Filiz Hanım, on beşinci dakikadasınız.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bugün kimse yok diye öyle yaptım, yoksa on beşinci dakikayı hiçbir zaman geçmedim, on dakikayı da aşmadım yani.

“Yüzde 20 taciz oranı” diye başladı, sanıyorum “aile içi şiddet” diye devam etti.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Şu anda baktım ben ona. Şöyle; suçlu olarak gelen çocukların yüzde 20'si, suçlu olarak gelen, çocukların yüzde 20'si tacize uğramıştır. Şimdi baktım Google'dan, onun için düzelttim.

O yüzden itiraz oluştu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Olabilir, ben “aile içi şiddet” diye başladı diye düşündüm.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Aile içi şiddet çocuklar için yüzde 20” diye başladı ama arkasından hani “taciz” deyince sanki hemen ensest de anlaşıldı diye...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Sizin bahsettiklerinizden farklı şeyler.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Yakınlarına yönelik...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Anlaşılmadı ama Murat Bey...

Arkadaşlar bir saniye...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, bir müsaade eder misiniz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani ben başka bir şeyi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Diyorum, başında da söyledim, sayılar gerçekten önemli değil yani 1 kişi de olsa, 2 kişi de olsa biz bunun için burada değil miyiz yani ne zaman ki bu anlayışa sahip olacağız, gerçekten teyakkuza geçmeyeceğiz hemen sizin iktidarınıza karşı bir saldırı gibi algılamayacaksınız bunu, o zaman biz şiddeti çözebileceğiz yani bu bununla alakalı bir şey.

Yani kadına yönelik şiddet sizin iktidarınız’la icat edilmedi, sizden sonra da bitmeyecek yani böyle bir şey de yok.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Öyle düşünmüyoruz zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Dünyada da ilk icadı Türkiye’de olmadı, gerçekten dünyanın her yerinde var olan bir şey ki İsveç’te bile o kadar kadın sığınmaevi var yani ben kırk yıldır bunun için mücadele eden bir insanım, bu yüzden söylüyorum yani burada şey yarıştırmayalım yani “Biz ne kadar iyi yapıyoruz”u anlatmasın kimse “Niye biz yapamıyoruz bazı şeyleri ki şiddet hâlâ devam ediyor”u ortaya çıkarmaya çalışıyoruz.

Fazla vaktinizi aldığım için kusura bakmayın.

Teşekkür ederim.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Filiz Hanım, ben buradan bir şey söyleyebilir miyim?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bana mı?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım... Habibe Hanım...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bu ensestte yüzde 40 oranında...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım, söz vereceğim.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Buradaki kuzen evlilikleri...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım, söz sırası sizde zaten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben “ensest” demedim yalnız, yanlış anladınız herhâlde, Hacettepe Üniversitesinin burada sunduğu araştırma raporu her 10 kadından 4’ü hayatında bir kez şiddete uğruyor. Bu ne demektir? Yüzde 40 dedim “ensest” demedim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım, buyurun, söz sırası sizin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yine bana da söylerseniz...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Habibe Hanım, buyurun.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de sunumları için teşekkür ediyorum.

Benim sorum: Öncelikle kadına yönelik şiddetle mücadelede gerek kamuoyunun gerekse ilgili kurum, kuruluş ve çalışanlarının konuya ilişkin farkındalık ve bilincin oluşturulması kapsamında çalışmalar yürütmesi önemlidir dedik. Spiker, muhabir, kameraman, metin yazarı gibi çalışanlara yönelik özellikle bu kurumlarımızın bir çalışması var mı? Bir diğeri de Murat Bey’e, özellikle dikkatimi çektiği için söylüyorum. Murat Bey dedi ki özellikle bu şiddetle ilgili kravatlı, takım elbiseli gidip işte ceza indiriminden faydalanılan bir ortamdan, şiddet konusundan bahsederken, ben de aynı şekilde... Tabii, buna katılıyorum ama medyada da takım elbiseli, paralı, zengin adamların bir kadını aşığılaması, silah çekmesi, dövmesi de buna benzer bir durum diye adlandırmak lazım.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Bir illiyet kuramadım ama tabii ki kravatlı da olsa, kravatsız da olsa bir kadına hiç kimsenin bir şey yapmaması lazım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Murat Bey...

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Bakın, genelde Türkiye’deki dizilerde de böyle işte zengin adamların, paralı adamların büyük aşklarından bahsedilip yine orada kadınların aşığılandığı sahneler söz konusu.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Paralı veya parasız her kadının aşığılandığı ortama karşıyız.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Murat Bey, usulümüz, siz konuşurken arkadaşlarımız dinledi, istirhamım...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Yok, ismen hitap edince ben de cevap vereyim dedim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama hayır, hayır siz, notlarınızı alırsanız, en son sizlere cevap için söz vereceğim.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ben usulü bilmiyorum.

HABİBE ÖÇAL (Kahramanmaraş) – Ben, en son şeye de değineyim, bu Reyhan karakteri üzerinden, bu belki şey bir örnek ama 86 yaşındaki annem Hercai dizisini seyrederken “Aman, aman kapat, çok ağlıyor bu kız.” diyor yani şimdi burada güçlü bir kadın değil, zayıf bir kadın karakter örneği var. Bunun güçlü bir kadın karakteri hâlinde sunulmasının da doğru olmadığı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Habibe Hanım, çok teşekkürler.

Sayın Atabek, buyurun.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Kıymetli kanal temsilcilerimiz, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Medya, bir yanıla topluma ayna olma işlevi görürken, toplumda var olanı yine topluma yansıtmayı, var olan algı ve kanaatlerin pekişmesini, güçlenerek yaygınlaşmasını sağlarken, diğer yanıyla da ayna olma işlevinden çok daha ileri giderek toplumsal inşa görevi görmektedir. Dolayısıyla, üretilen her içeriğe böyle bakmak gerekir diye düşünüyorum. “Ne yapalım? Bu denizden bu balık çıkıyor.” deme şansımız yok, medya en öncü alanlardan bir tanesi hassas olmak zorundayız.

Sayın Saygı “kültür kargaşası” ifadesini kullandı, bence bahsettiği örnek kültür kargaşasından daha ziyade kültür zenginliğidir diye düşünüyorum.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Zaten en önemli zenginliğimizdir bu mozaik dedim.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Dolayısıyla, bir kavram hatası olduğu kanaatindeyim. Yani kebabçıda insan Fransız müziği elbette dinleyebilir ya da zengin bir insan beline ceketini takıp halay çekebilir.

Bir diğer söylediğiniz cümleyi de ifade etmek istiyorum çünkü çok rahatsız oldum. Sporculara “cahil cühela” ifadesini kullandınız, dolayısıyla bunu da çok doğru bulmuyorum. Birçok iyi eğitilmiş, dünya vizyonu olan, dünya dereceleri olan millî sporcularımız var. Bu cümle onlara biraz haksızlık gibi geldi bana.

Sayın Yaşaroğlu, bir kadın olarak hassasiyetlerinizden bahsettiniz, gerçekten çok mutlu oldum ben de hem bir anne hem bir kadın olarak. Lakin örnek verdiğiniz dizide öyle bir sahne vardı ki hatırladıkça tüylerim ürperiyor. Alya ile annesinin yaşadığı bir sahne vardı, çok korkunç bir şiddet sahnesi. Dolayısıyla, aynı mesajlar bu kadar şiddet içermeden de verilebilir diye düşünüyorum ki araştırdığım kadarıyla da o sahne zaten 6112 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (2)’nci fıkrası sebebiyle ceza almış, dolayısıyla çok daha hassasiyet geliştirmenizi bekliyorum.

Diğer sorum genel olacak. Kamuoyunda kadınların sahip olduğu hakları bilmeleri yoluyla kadının toplumsal yönden güçlendirilmesi, suç potansiyeli taşıyan kişilerin ise karşılaştıkları müeyyideleri öğrenmeleri yoluyla caydırıcılık sağlanması anlamında bilhassa haber yayınları ve diğer medya içerikleriyle bilinçlendirme sağlanmasına yönelik neler yapılabilir?

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Atabek, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun Hocası Hacı Ahmet Hocam, Sayın Özdemir, buyurun.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Efendim, hepiniz hoş geldiniz.

Senaristleri dinledik, haber koordinatörlerini dinledik. Benim medyayla ilgili izlenimim şöyle oluştu, bugün sizleri dinleyince iyice pekişti. TRT’yi bundan hariç tutuyorum. Az önce bir arkadaşımız dedi ki: “Devlet televizyonu olduğu için maddi açıdan herhangi bir endişesi yok, daha rahat yayıncılık yapıyor.” Sonuç itibarıyla, özel televizyonlar bu işe elbette bir maddi finans sorunuyla ilgili olarak da bakıyorlar. Yani medyanın sıkıştığı yer şurası benim gördüğüm, şiddet sarmalında: iki kanaat var. Bir Hayatta ne varsa medyada o olur yani bu haberleri biz icat etmiyoruz, olan bitenleri biz ekrana yansıtıyoruz. Dizileri yaparken de biz, hayatta ne varsa ve ne ilgi çekiyorsa oraya odaklanıyoruz ve onları dizilere konu olarak seçiyoruz, dizilerimizin karakterleri de bunlardan oluşuyor.” deniyor; bu kanaatte olanlar rahat. Benim gördüğüm gerek senaristler gerek haber programcıları gerekse bugün bu kanaate varmış olan yapımcılar, yöneticiler diyorlar ki: “Tamam, şiddet varsa hayatta, bu rağbet de görüyorsa, bizler de burada, sonunda ticari bir müesseseseysek biz bunu yaparız.” Küçük bir örnek vereyim: Ben bıçkın delikanlı filan demiştim kendisine, ismini vermeyeceğim. Arkadaşımız dedi ki: “Biz eğitici bir kurum değiliz kardeşim -biraz da böyle rahat konuşuyor- biz eğitici bir kurum değiliz, bizden eğitmenlik beklemeyin, Millî Eğitim eğitsin, dinî konularda Diyanet eğitsin, daha başka kurumlar devreye girsinler ama bizden medya olarak bir eğitici rol beklemeyin, ben işime bakarım.” Ama burada ben yavaş yavaş atıflar da yapacağım süreyi de biraz sıkamak, çabucak bitirmek niyetindeyim.

İkinci gruptakiler de “Ya, evet, biz mali açıdan sıkıntıdayız, yayın yapmak zorundayız, şiddet de bir gerçek ve ratingleri de şiddet algısı yönetiyor. Biz buna teslim mi olalım, karşı mı duralım?” ikilemini yaşayarak buradan bir çözüm, bir çıkış arama noktalarıdır. Bunu biz akademisyenler biraz hemen terimleştirmeyi severiz. Bir araştırma yapılmış, daha önce de zikrettiğim “gündem belirleme kuramı” diye bir kuram oluşturulmuş, bu kurama göre kitle iletişim araçlarının bir konuya verdikleri önem ile izleyenlerin aynı konuya verdikleri önem arasında paralellik var. Dolayısıyla, bu meseleyi biz daha çok tartışırız, daha çok bu konu üzerinde konuşulur, aykırı görüşler, farklı noktalar dile getirilir ama benim önemseyemediğim bir şey oldu İbrahim Eren Bey’in sunumunda, daha doğrusu Şaban Şikar bunu söyledi, zannediyorum Başkanımız da “Bu varsa dağıtın.” dedi ama dağıtılıp gelmedi bana. “Yayınlarının şiddeti özendirdiği veya tetiklediğini tespit eden araştırma sonuçlarımız elimizde var.” dediniz Şaban Bey. Buna dair eğer yaptığınız hakikaten bir çalışma varsa bizim bunu almamız Komisyon açısından da iyi olur, medya açısından da iyi olur kanaatindeyim.

ATV’den Hacı Ali Türkaslan, “Kadın tercihinin en yoğun olduğu kanalı.” dedi. Kadın çalışan oranlarını da yüzde 50 olarak bizlere beyan etti ama herhâlde ATV’nin kadın tercihinin kanalı olması biraz da aykırı birtakım programlarının sebebiyle olsa gerek. Bazı programların hakikaten toplumda çok az yaşanan... Evet, hayatta ne varsa ekranda da o olsun ama hayatta olan her şey ekranda olamaz, olmamalı, dozajı iyi ayarlanmalı. Yani ben örnek vermek istemiyorum, şimdi, çok böyle uç örnekler geliyor bir anda hatırıma. Yani “Hayatta olan şey ekranda olacak.” kuralı çok böyle kabul edilmiş genel geçer bir kural olmamalı, bu, ilke hâline gelmemeli yani yaptığınız programlarla vatandaşın, bizlerin, hatta sizin ailelerinizin yani çocuklarınızla oturup izlemeyeceğiniz programları niye ekrana sürüyorsunuz rating uğruna? Evet, o ikilemi yaşıyorsunuz ama burada bizim beklediğimiz şey birazcık hassasiyet. Lütfen, bu hassasiyeti ve toplumun değerlerini, değer yargılarını, gidişini etkileyecek şeyler yapmayın.

Bir replikle girdi Aslı Çini Yaşaroğlu. Freud, korku-ölüm motifi, direkt cümlelere dökülmüş, senarist onu kendi anladığı şekliyle dile getirmiş ama sadece Freud tarafından bu ortaya atılmıştır, genel benimsenmesi noktasında psikologlar, psikiyatrlar farklı şeyler söylemişlerdir, farklı teoriler vardır yani sadece korkuya ve ölüme bağlamak ne derece doğru olur bunu bilemiyorum. Ama şeyi merak ettim ben mesela “Kadın personel alırken kesinlikle sorulmaması gereken sorular skalası var.” dediniz. Oradan biraz örnek verme imkânınız olur mu?

Efendim, Murat Saygı’yı ben daha da iyi konuştumu için özellikle tebrik ediyorum. “2 kız babasıym.” dedi, o kızların da yanaklarından öpüyorum.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – 3 çocuğum var, 1’i kız, 2 oğlan.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Şimdi, “Bizim için hedef kitle kadın.” dedi, ondan sonra da biraz daha... Size takılıyorum, hedef kitle kadın çünkü kadınlar, ev hanımları özellikle bizi izliyor, kadın sosyal hayatta daha çok yer aldıkça siz galiba izleyici kaybına uğrayacaksınız ve ondan sonra da daha başka yol ve yöntemler izlemek zorunda olacaksınız.

Mutlu Hanım teması etti, kültür karmaşası; ben de not almışım, bence kültür zenginliği, “Ceketi beline takarak oynayan adam.” dediniz, güzel, onun daha güzel kültür çatışmasına ve karmaşasına örneği Attilâ İlhan’dadır, “Bardaki yüksek tabureye oturarak Arnavut ciğeriyle rakı içen adam.” Der. Bizim Türk toplumunun Batı ile Doğu arasında sıkışmışlığının ortaya konması adına, galiba “Hangi Batı”daydı, böyle bir ifadesi vardır. Ha, o, tamam, kültür karmaşası kafası karışmış...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ben onu eleştirel değil, “Televizyoncuların işi ne kadar zor”u anlattım.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Yok, yok, anladım. Sizi tebrik ediyorum yani o noktada herhangi bir şey yok.

Zihninizin arka planının ipucunu veren cümle bence şuydu: “Kabil, Habil’i öldürdüğünü herhâlde TV’de görmedi.” dediniz, işte, bu birinci grubu temsil ediyorsunuz, birinci grupta yer alıyorsunuz. Şurası çok ilginçti: “RTÜK’ten ceza alıyoruz, mahkemeye gidiyoruz, hâkimlerden dönüyor.” şeklinde bir ifadeniz de oldu. “Hayat dizilere yansıyor.” Daha önce bir senaristin bize söylemiş olduğu “Hayatta ne varsa ekranda o vardır.” sözünün, sizin zihninizdeki iz düşümü.

Dizilerle ilgili, tabii, çok konuştuk, ben bunu iyi biliyorum, iyi bildiğim, çalıştığım bir konu. 1 milyon dolardan 350 milyon dolara ulaştı Türk dizi ihracatı rakamları fakat “Amerika bizi kıskanıyor.” falan diye söylediniz, eğri oturup doğru konuşalım, Amerika bizi kıskanmıyor çünkü onların ciroları ile bizim cirolarımız kıyaslandığında daha bizim çok çalışmamız gerektiği ortaya çıkıyor.

Bu cümleyi ben yakıştıramadım. Cani, zani, katil... Siyasilerin “Yakınımdır, efendim, hamili kart yakınımdır. Başıma bir şey gelir...” filan diye serbest bırakıldığına dair bir ifadeniz oldu. Ben hiçbir siyasetçinin, hangi partide görev yaparsa yapsın, adım gibi biliyorum çünkü ben kendimi tanıyorum, arkadaşlarımızı da biliyorum, biz farklı ideolojilere, farklı siyasi görüşlere hizmet ediyoruz, bu görüşlerin, bu ideolojilerin ülkenin iyiliği için gerekli olduğuna inanıyoruz ve o yüzden birbirimize muhalefet yapıyoruz, siyaset yapıyoruz. Ama hiçbir siyasetçi bir caninin, bir katilin, bir zaninin, bir kadın şiddetine sebebiyet vermiş şahsın dışarıya çıkmasına asla aracılık etmez, etse de zaten ne Türk polisi ne Türk kolluk kuvvetleri ne hâkimlerimiz ne mahkemelerimiz buna izin vermezler. İpliğini pazara çıkarmak da siz medyanın görevi olur, kısa zamanda zaten işi bitirirsiniz.

Şimdi, ben dizilerle alakalı baktım, Şevkat Yerimdar, 2018 rakamları elimde, 24 milyon TL ciro yapmış, 26’ncı sırada, ileriye doğru, yukarıya doğru gidiyor, 4’üncü Diriliş Ertuğrul, 47 milyon; 3’üncü İstanbullu Gelin, 51 milyon, 2’nci ise Çukur, 58 milyon, 1’inci haberde yer almamış, onu göremedim. Burada hakikaten, sizin dediğiniz gibi, o ikilemi yaşamınıza sebebiyet verecek çok ciddi bir rakam oynuyor.

Şebnem Açıklalın gayet olumlu bir şekilde... Senaristlerin hepsi sanki sizin gibi konuştu.

STAR TV DRAMA DİREKTÖRÜ ŞEBNEM AÇIKALIN - Ben de emekli senarist olduğum için.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) - Daha önceki senaristleri de biz öyle dinledik; “Baştan aşağı kadın kanalıyız. “Kadınlara aşırı pozitif ayrımcılık yapılmış bir kanalıdır. Tepe noktasında 4 kadın yönetici var.” filan. Bir konuyu tartışmaya açmak istiyorum, biliyorum, birazcık dokunacak ama içerikleri dışında neden şiddete teveccüh gösteren bir izleyiciyle karşı karşıyayız?” diye de bir soru sordu. Yani böyledir, şiddet sürekli bütün zamanlarda dikkati çeker. Herkes âşık olmuştur, evlenmişlerse tarihe geçen bir aşk olmamıştır ama Leyla ile Mecnun birbirine âşık olmuştur, evlenememişlerdir, tarihe geçmiştir. Romeo ve Juliet, yine ele alırsanız farklı şeyler vardır. Bu böyle yani tarih boyunca böyle. Siz topluma ayna tutuyorsunuz, tuttuğunuzu biliyorsunuz ama bir ikilem arasında sıkışmış durumdasınız. Bu durumda biraz daha bizim TRT’den özenli yapımlar beklediğimizi ifade etmemiz, altını çizmemiz, vurgulamamız gerekiyor. Sizlerin de biraz daha bu konularda dikkatli olmanızda yarar olduğunu da çizmemiz gerekiyor yani üç tane yapımdan kâr ediyorsanız, bunların yapıyla sübvansiyon yapın, bir tane de şöyle eli yüzü düzgün bir dizi yapın Allah âşkına.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Çok güzel diziler var Hocam TRT’de.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Çok güzel şeyler olabilir, bunlara biraz...

Başkanım bilir, son olarak söylüyorum, ben de yakinen yapımcıyı tanırım, sunucuyu tanırım, bu yaşlanmış insanların hikâyelerini anlatan...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, muhteşem, Genel Müdürüm, neydi ismi?

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Ömür Dedğin.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ömür Dedğin, muhteşem bir şeydi ya.

HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – İnanılmaz. Özellikle takip etmiyorum ama beni gördüğüm anda ekrana kilitliyor, ondan sonra da dua ediyorum, hanım girmesin, torunlar girmesin, çocuklar girmesin. Niye? Çünkü beni ağlarken onlar çoğunlukla görmemişlerdir, ben onu izleyip de ağlamadığım bir programı olmamıştır. Dolayısıyla düzgün yapımların da pekâlâ rating alabileceğini mutlaka hesaba katmamız gerekiyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Hacı Ahmet Hocam, çok teşekkür ederim.

Hemen Yelda Hanım’a da sözü vereyim, sonra hızlıca... Bizim bu esnada Genel Kurulumuz çalışıyor, Genel Kurulda muhalefet yoklama ister, iktidar “Yoklamada biz varız.” demek için koşar.

Buyurun Yelda Hanım.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Televizyon kanallarının çok kıymetli genel müdürleri, genel yayın yönetmenleri; hepiniz hoş geldiniz, sunumlarınız için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Geçtiğimiz günlerde de yazılı ve görsel basının kıymetli temsilcileri ve senaristlerini dinledik, derdimizi, sıkıntılarımızı ve tavsiyelerimizi onlara da iletтік. Özellikle televizyon kanalları Türkiye’de ve dünyada hâlâ en büyük kitle iletişim araçları, sizler de bunu biliyorsunuz ve medya kadına yönelik şiddetle mücadelede hâlâ çok önemli bir paydaş. Medyada hâlâ çok baskın bir erkek dili var, sizler de bunu mutlaka kabul edeceksiniz diye düşünüyorum. Evet, istediğimiz kadar yasa çıkaralım, yasal düzenlemeler yapalım ama Türkiye için, özellikle kadına yönelik şiddetle mücadele için bir zihniyet değişimi ve dönüşümü şart. Burada da medyaya gerçekten çok önemli bir rol düşüyor. Özellikle kanallarda çalışan kadın sayısını ve karar alma mekanizmalarındaki kadın sayısını gördükçe açıkçası memnun oluyoruz ama bunun yeterli olmadığını görüyoruz çünkü bakış açısı hep erkek egemen bakış açısı, hâlâ daha çok baskın. Bu yönde, özellikle kadına yönelik şiddetle mücadelede de gerek kamuoyunun gerekse ilgili kurum, kuruluş ve çalışanlarının farkındalık ve bilincin oluşturulmasıyla ilgili özellikle kanalların kendi içlerinde metin yazarları olsun, spikerler olsun, kameraman olsun, genel yayın yönetmeninden genel müdürüne kadar hizmet içi eğitimler, farkındalık programları ve bu tarz kişisel gelişimle ilgili zihniyet dönüşümü için yaptığınız çalışmalar var mıdır? Özellikle bütün kanallara bunu sormak istiyorum çünkü bu gerçekten önümüzdeki süreç için çok önemli. Burada istediğimiz kadar konuşalım, tartışalım, yasal düzenlemeler yapalım ama Türkiye’de hâlâ daha çok büyük bir insan, kitle en önemli, en verimli saatlerini televizyon karşısında geçiriyor ve bu zihniyet dönüşümü için de bunun oldukça önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyorum Yelda Hanım.

Sayın Taşcier, buyurun, söz sizin.

V.-AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Gamze Taşcier’in, Komisyon kurulurkenki beklentilerinin gerçekleşmediğini gördüklerine ve bu nedenle CHP olarak Komisyondan çekildiklerine ilişkin açıklaması

GAMZE TAŞCİER (Ankara) – Teşekkür ederim.

Evet, Türkiye’de maalesef kadına yönelik şiddet ve kadın cinayeti vakası her gün artmakta ve âdetâ kadınların yaşam hakkına yönelik topyekûn bir saldırıya dönüşmekte. Bizler bu konuda uygulamada eksiklikler olduğunu her fırsatta dile getiriyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev üstlenmesi gerektiğini ifade ediyoruz. Bu Komisyon kurulduğunda da kadına yönelik şiddet karşısında uygulamada var olan eksikliklere dönük demokratik bir ortamda karşılıklı istişareyle çözümler üretileceğine olan inancımızla bu Komisyona katıldık ancak Komisyon kurulduktan kısa bir süre sonra AKP Genel Başkanının bir gece yarısı hukuksuz ve Meclis iradesini yok sayarak İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararı alması bizi endişelendirdi. Maalesef süreç içerisinde Komisyonda karşılaştığımız tutum ve gidişat da bu endişelerimizi haklı çıkarttı.

Komisyunun en başından itibaren müzakere ortamının oluşmaması adına Komisyon Başkanının ısrarlı çaba içerisinde olması ve Komisyon çalışmalarının monolog şekline indirgenerek “Kısaca sorunu sor, cevabına yorum yapma.” şeklindeki Meclis araştırma komisyonu mantığına ters düşen işleyişindeki ısrar, Komisyon takvimi ve işleyişinin ısrarla bizlerle paylaşılmaması ve daha ilk toplantıdan itibaren usul ve süreçle ilgili taleplerimizin göz ardı edilmesi, bir baro başkanının bu Meclis çatısı altında seçilmiş bir milletvekiline yönelik hakaret içeren ve kendince had bildirmeye dönük olarak söylediklerine Komisyon Başkanının gerekli tepkiyi göstermemesi ve ısrarlı çağrılarımıza rağmen özür dilemeye davet etmemesi, Meclisin itibarına ve milletin iradesine yönelik bu saldırının göz ardı edilmesi, konuşma sürelerimizin sürekli kesilmeye çalışılması, gerek sunumlarla ilgili gerekse de kadına yönelik şiddetin sebepleriyle ilgili genel fikir ve görüşlerimizi ifade etme çabamızın Komisyon Başkanı tarafından ısrarla engellenmesi, yine Komisyon Başkanının Komisyonda sunum yapan davetlilere yönelttiğimiz sorular üzerine hangi sorularımıza cevap verilip verilmemesi yönünde kendince telkinde bulunuyor olması ve tavrını ısrarla sürdürüyor oluşu, Komisyona katılan bakanlık ve kurum temsilcilerinden yazılı gönderileceği söylenen ve hatta geldiği de ifade edilen ancak tarafımıza bir türlü ulaştırılamayan ve gündemin soğutularak verilen cevapların güncelliğini kaybetmesine yönelik çaba içerisinde olunması, farklı görüşlerin olmasının ötesinde çok eşliliği, 15 yaşında çocukların evlenmesini savunan, İstanbul Sözleşmesi’nin de ötesine geçerek Lanzarote Sözleşmesi’ni dahi tartışmaya açan, evrensel temel insan haklarından rahatsız olduğunu ifade eden, 6284 sayılı Kanun’un kaldırılması konusunda talepleri yöneltten kişilerin kadına yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesiyle ilgili bir Komisyona davet edilmesi başlı başına bu Komisyona, varlığına ve üyelerine hakarettir. Bu kişilerin buraya davet ediliyor olması Komisyunun kadına yönelik şiddet araştırma maksadı olmadığının açık bir göstergesidir. Komisyonda bu yönde ifade edilen sözlerin de Cumhur İttifakı üyeleri tarafından olağan ve normal karşılanması da Komisyunun ne amaçla kurulduğunun ve sonucunda neyin hedeflendiğinin göstergesidir.

Sonuç olarak, Komisyon kurulurkenki beklentimizin maalesef gerçekleşmediğini görüyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadele için kurulan bir Komisyonda evrensel temel insan haklarını savunmak durumunda kaldığımız ve kadının ikinci sınıf insan olmadığını ifade etmemizin gerektiği bir konuma gelmekten üzüntü duyuyoruz. Bizim için bu Komisyunun işlevi kadına yönelik şiddetle mücadeleden ziyade iktidarın İstanbul Sözleşmesi’nden çıkma rezaletini gölgelemektir. Cumhur İttifakı’nın bizleri figüran hâline getirme çabası içine girerek kendi gündemlerini tatbik etmek ve sonuç olarak Komisyon raporunda sözleşmeden çıkmayı meşrulaştırmaya dönük bir girişim içerisinde olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bugün itibarıyla Komisyondan çekiliyoruz, detaylı açıklamamızı yarın kamuoyuyla paylaşacağız ama biz bu Komisyondan çekilirken şunun da altını çizmek istiyoruz: Bu toplumda her bir kadın eşit, özgür bireyler olana, insan haklarına

uygun yaşanabilir bir Türkiye kurulana kadar mücadelemiz devam edecektir. Bu kararlı mücadelemiz İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuz çıkma kararının yürürlüğe gireceği 1 Temmuzdan önce de sonra da devam edecektir.

Teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- *Komisyon Başkanı Öznur Çalık'ın, İstanbul Milletvekili Gamze Taşcier'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Taşcier, açıklamanızı dinledim, Komisyonumuzun ilk toplandığı andan itibaren insani ilişkiler çerçevesinde...

(Cumhuriyet Halk Partili Komisyon üyeleri salondan ayrıldı)

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Komisyona ve Türkiye Büyük Millet Meclisine var olacak olan saygınızla Komisyonu dinlemeniz gerektiğini düşünüyorum.

Komisyonun ilk kurulduğu andan itibaren Komisyonun meşru olmadığını ve Komisyonun yasak savmak için kurulduğunu, Komisyona katılmak istemediğinizi ilettiğiniz ilk andan itibaren biz Komisyonu kurarken temel hedefimizin kadına yönelik şiddetle mücadele için bütün siyasi partilerin, bütün aktörlerin burada olması gerektiğini, masada olması gerektiğini, söylemlerimizin ve uygulamalarımızın varsa aksaklıklarının düzeltilmesi gerektiğini defaatle dile getirdik. Ama biliyoruz ki biz, CHP'nin tavrı maalesef çözüme yönelik değil, bir kez daha kargaşaya yönelik. Biz biliyoruz ki kadına yönelik şiddetle ilgili yapmamız gereken mücadele ortak bir mücadele. Toplantının ilk gününde söylediğim cümle “Mevzubahis kadınsa gerisi teferruattır, mevzubahis kadına yönelik şiddeti önlemekse siyaset teferruattır.” ve bu çerçevede toplantımızın usullerini belirledik. Toplantımızın usulleri çerçevesinde de araştırma komisyonu denetim yetkisine sahiptir ve üç ay için kurulur, bir ay uzatma alır, dört aylık çalışma komisyonudur. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu çalıştığı sürece çalışır ve pandemi dönemindeki on yedi günlük kapatma dönemi dâhil olmak üzere. Üç aylık süreç bizim için kadına yönelik şiddetin araştırılması, incelenmesi açısından; dinleyeceğimiz, çağıracağımız insanların sayısı ve yoğunluğu açısından zamanı iyi kullanmamızı beraberinde getirdi. Bu vesileyle davet ettiğimiz kamu kurum, kuruluşlarını ve bundan sonra davet edeceğimiz sivil toplum örgütlerimiz dâhil olmak üzere çok net bir şekilde Komisyonumuzda ağırladık, bundan sonra da ağırlamaya devam edeceğiz.

CHP'nin bugünkü tavrının neden kaynaklandığını bütün Komisyon üyeleri de bilir. Biz, söz isteyen bütün arkadaşlarımıza sözlerini verdik. Bugünkü son tavra vesile olan hadise de zamanında usulüne uygun istenilen her söze biz söz verdik. Yedi-sekiz saatlik toplantılarımızın on saate, on beş saate çıkarılması benim için hiçbir sorun teşkil etmiyor ama bütün arkadaşlarımızın hafta boyunca üç gün yoğun çalışma temposu ve zamanı iyi kullanmamaları bizim için çok ciddi bir dezavantajdı. Nezaket kuralları dâhilinde arkadaşlarımıza sözü ikinci bölümde verelim dememize rağmen Komisyon toplantısını terk ettiler, bugün de Komisyon toplantılarına katılmayacaklarını bildirdiler. Biz her daim olduğu gibi, yirmi yıldır çok önemli yasal düzenlemeler yaptık ve uygulamalarımızda çok önemli yollar katettik. Bundan sonra da önemli adımlar atmaya ve uygulamadan kaynaklanan varsa sorunları çözmeye emin adımlarla devam edeceğiz.

Cumhuriyet Halk Partisinin Komisyon üyesi milletvekilleri toplantıya bundan sonra katılmayacaklarını beyan ettiler. Araştırma Komisyonumuzun uygulamalarında, İç Tüzük ve teamüllerinde herhangi bir aykırılık söz konusu değildir. Biz uygulamalarımızı İç Tüzük çerçevesinde

yaptık, bundan sonra da yapmaya, toplantılarımıza devam edeceğiz ve kadına yönelik şiddetle mücadelede biz Komisyon üyesi arkadaşlarımızla ve katılımcılarımızla birlikte çözüm üretmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Evet, ben Komisyon toplantımıza ara vermek istiyorum. On dakikalık ara sonrası tekrar Komisyonumuzu açacağız. Sonra katılımcılarımıza söz vereceğiz.

Kapanma Saati: 17.52

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.18****BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)****BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)****SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)****KÂTİP: Esin KARA (Konya)**

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Toplantımızı açıyorum.

Hemen son sözü Tuba Çokal’a bırakıyorum.

Buyurun Tuba Hanım.

IV.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI (Devam)**A) GÖRÜŞMELER (Devam)**

1.-TRT Genel Müdürü İbrahim Eren, TRT 1 Kanal Yayın Yönetmeni Şaban Şikar, ATV Genel Müdürü Ali Türkaslan, Kanal D Genel Müdürü Murat Saygı, TV 8 Genel Müdürü Aslı Çini Yaşaroğlu ve Star TV Drama Direktörü Şebnem Açıkalın tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşmeler (Devam)

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Teşekkürler Başkanım.

Öncelikle, sunumlarınız için çok teşekkür ediyorum.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede, aile içi şiddetle mücadelede, akran zorbalığı ve siber zorbalıkla mücadelede de medya, en az kanunlar ve eğitim kadar önemli. Medyanın kullandığı dil, olaylara yaklaşımı, işleyiş biçimi direkt fiziksel şiddeti normalleştirmese de özellikle kadına yönelik şiddetin farklı boyutlarına kapı açıyor. Daha geçenlerde bir kızımız canice katledildi, bedeni varil içinde yakıldıktan sonra beton dökülerek yok edilmek istendi. Burada olay bir kadının, bir insanın canice öldürülmesi, cesedinin yok edilmek istenmesiyken konu bir anda katil caninin evli olmasına geldi; medya, katilin ifadelerini çarşaf çarşaf verdi. Bu olayın onlarca farklı örneğini verebiliriz ve hepimiz bunları görüyoruz. Medya ve etik konusu bence burada devreye giriyor. Etik kurallar uygulanırsa, tüm çalışanların, sadece haber yazar muhabirler değil, kurgulayıcılardan sayfa sekreterlerine, senaristlerden kameramanlara kadar tamamının uyacağı etik kurallar olursa eminim medya kadına şiddette çok büyük yol katedecektir diye düşünüyorum ama maalesef, etik söz konusu olduğunda medyamızın sık sık sınıfta kaldığını görüyoruz. Daha çok okunma, rating ve tabii, sosyal medyada daha çok konuşulma gayesi, sansasyon hedefi etik ilkelerin önüne geçiyor.

Ben tüm konuklarımıza “Gazetelerden televizyonlara, dizilerden gündüz kuşağı programlarına kadar medyanın her dalını kapsayan ve uygulanabilecek etik ilkeler benimsenebilir mi?” diye sormak istiyorum.

Bir diğer sorum Sayın Saygı’ya: Şimdi, sunumuzdan “Toplumda olanı gösteriyorum, ben bundan dolayı eleştirilmemeliyim, şikâyet edilmemeliyim.” gibi bir algı çıkardım ben. Gazeteden edindiğiniz istatistikî bilgiler de göz önünde bulundurularak araştırılan konulardan ve sorunlardan haberdar bir Genel Yayın Yönetmesiniz. Şunu sormak istiyorum: Gerek kanalınız gerekse şahsınız, başta şiddet ve kadına şiddet konuları olmak üzere bunlara benzer konularda sorumluluk sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz? Toplumsal konulardaki sorumluluğunuzu nasıl tanımlıyorsunuz diye sormak istiyorum ve ben şunu eklemek istiyorum: Tamam, hani, ratinglere baktığımızda, ben, onurumuzu ratinglere kurban etmeyelim diyorum.

Son bir soru. Özellikle gençler, televizyonda gördükleri kişileri, dizi karakterlerini kendilerine rol model olarak alıyorlar; onlar gibi giyiniyor, onlar gibi konuşuyor, onlar gibi hareket ediyorlar, dizilerdeki gibi dövme yaptıranlar var, dizilerden modayı takip ediyorlar. Televizyonda şiddet görmek artık normalleşti, her gün, her dizinin her bölümünde binlerce kişi öldürülüyor, uyuşturucu kaçakçıları, yeraltı örgütleri, hırsızlar yüceltiliyor, eline silahını alan kendi hukukunu uyguluyor ve bu normalleştiriliyor. Ben şunu merak ediyorum: Yani bu rutin şiddet toplumda var, biz de bunu rutine mi çeviriyoruz yani olağan hâle mi getiriyoruz? “Ya, ben olağanı yapıyorum ve bundan da rating elde ediyorum” mu diyorsunuz?

Bu konuda fikirlerinizi merak ediyorum.

Saygılar.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyorum Sayın Çokal.

Tabii ki bu sorun, hepimizin ortak sorunu ve bunu ortak çözmek amacıyla hepimiz kendi üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmek için çaba sarf ediyoruz. Medyaya düşen sorumluluk çerçevesinde de arkadaşlarımız yorumlarını ve soruları sizinle buluşturdular.

Hemen cevapları almak üzere TRT Genel Müdürümüz Sayın İbrahim Eren’e sözü bırakıyorum.

Sayın Eren, buyurun lütfen.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Sayın Başkanım, sorulara yazılı cevap verelim.

“Reklamlar denetleniyor mu?” diye tek bir soru vardı, net. Denetleniyor evet.

Diğer sorulara yazılı cevap verelim, daha kaliteli sorular çünkü.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki, teşekkür ediyoruz.

Hemen, ATV...

ATV GENEL MÜDÜRÜ HACI ALİ TÜRKASLAN – Toplantının başından beri birkaç kez Sen Anlat Karadeniz dizisi gündeme geldi. Aslında bu diziyle ilgili biraz bilgi vermek istiyorum, çok gündeme geliyor, bugünkü toplantıda da birkaç kez gündeme geldi. Bu dizi, 2018 yılında yayınlandı. Aslında bu dizide yapmak istediğimiz; hem senarist hem yapımcı hem yayıncı olarak, bugün buradaki bu toplantının amacı ve bu Komisyonun sonunda ulaşmak istediği hedef aslında bu dizide tam kendisini buluyordu.

2018 yılında ülkemizde ve gösterildiği birçok yabancı ülkede büyük ilgi uyandırdı bu dizi. Projenin yani bu dizinin açılış sahnesinde ve ilk tanıtımında şu cümleler vardı: “Ülkemizdeki her 3 evden 1’inde geceleri bu sesler geliyor. Türkiye’de her 3 kadından 1’i şiddete maruz kalıyor ve sabaha o gecenin acısıyla uyanıyor. Kadınların yarısı, gördüğü şiddetten hiç kimseye söz etmiyor, kaderine boyun eğiyor, biz de onları görmezden geliyoruz.” Bu dizinin açılış cümlesiydi bu. O projenin asıl amacı, babası tarafından neredeyse çocuk yaşta, bir lise öğrencisiyken para karşılığında bir iş insanına satılmış olan Nefes’in daha sonra kocası olan bir adam tarafından maruz bırakıldığı psikolojik ve fiziksel şiddeti ve bu kötülükten kurtuluş mücadelesini temel alıyordu.

Projemizin yani bu dizinin yayınlanan ilk tanıtımında dikkat çekmeye çalıştığımız nokta, ülkemizde her 3 evden 1’inde şiddete maruz kalan kadınların olduğu ve toplum olarak bu duruma sessiz kaldığımızdı. Biz de buna ses oluyorduk.

Hikâyemizin kahramanı olan Nefes, yaşadığı cehennemden kurtulduktan sonra, kendisi gibi şiddete maruz kalan kadınların sesi olmayı şiar edinmiş, hatta bu doğrultuda bir radyo programı bile yapmayı başarmıştı. Bununla birlikte, toplumumuzda var olan “Çocuklu ve dul bir kadın âşık olamaz.” algısını da yıkmak adına, hayatına âşık bir kadın olarak yeni bir yön vermişti ve bu durumda olan kadınlara umut olmayı başarmıştı.

Şimdi, bazen senaryolar gelir, bu senaryonun başında bir olay olur, biz ona itiraz ederiz, aslında senarist 3’üncü veya 5’inci veya daha sonraki bölümlerde ona cevap verecektir. Bu eleştirilerde... Genelde dizilerde, dramalarda böyle baştan eleştiriyoruz ama sonunun nereye vardığını izlediğimizde, gerçekten bir amaç var. Buradaki amaç da tamamen kadının mücadelesi ve sonunda başarması ve failin de cezasını görmesi, cezasız kalmaması.

Birkaç kez gündeme geldiği için bunu anlatmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Genel Müdürüm, bugün daha az geldi, önceki toplantılarımızda çok daha yoğun, CHP milletvekillerinin üzerinde takip yaptıkları dizilerden bir tanesiydi. O yüzden, özellikle kadına yönelik şiddetle ilgili görüntülerin olduğunu ifade etmişlerdi. Ona istinaden bugün yeniden gündeme geldi.

Tabii, inşallah, daha hassasiyet gösterilen bir süreci hep birlikte tayin ederiz.

Ben teşekkür ediyorum.

Sözü Aslı Hanım’a bırakıyorum.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Bana çok soru gelmedi. Şanslıyım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bugün sakın bir gün.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Herhâlde, evet, çok soru gelmedi. Belki de tam soru gelecekti, olaylar başka çehreye bürününce herhâlde...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Burada sadece hatırladığım, Filiz Hanım’ın bir yorumu var: “Bizim sorunumuz, kadınların sorunlarını psikoloğa göndererek çözmek değil.” diyor ama o yok...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kayıtlar alınıyor.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Şöyle cevaplayayım: Şimdi, Türkiye’de yaşayan kadınların çoğu bizim gibi özgür ruhlu değil yani kapıyı da vurup çıkamıyor, derdini içine atıyor.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ekonomik bağımsızlığı yok.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Hiç kimseye söyleyemiyor, ekonomik bağımsızlığı yok, kimle dertleşeceğini, kimden yardım alacağını bilmiyor, belki okul hayatını bile tamamlamamış, bir mesleği yok ama kadın bir anda uyanıyor yani birisine gidiyor, anlatıyor, oradan da karşılıklı bir çözüm geliyor. O anlamda ben önemli olduğunu düşünüyorum çünkü psikolojinin, eğitilmiş-eğitimsiz, çalışan-çalışmayan diye bir ayrımı yoktur, herkese hizmet veren bir kurumdur. O yüzden, onu uyarmasının doğru olduğunu düşünüyorum o anlamda.

Çiğdem Hanım'ın bir yorumu vardı; aslında, o çok önemli bir yorum, dedi ki: “Benim Arya sahnesinde annenin şiddet sahnesini izlemeye yüreğim kaldırmadı.” Daha fazla sahne vardı, çoğunu kestirdim, çok arada derede kaldım ben de fakat o iş artık finale gidiyordu ve çözümlenmesi gereken aslında bütün olay, annenin o çocuğa gösterdiği şiddetten kaynaklanıyordu. Onun devamında da o çözüldüğü için o kız oradan mutlu mesut bir şekilde çıktı.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tedavi sonuç verdi.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Sonuç verdi yani bir sahneydi gösterdiğimiz, evet, ağır bir sahneydi, buna da çok katılıyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben hatırladım yani bir mutfak sahnesiydi.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – İnsanın yüreğinin çok kaldıracağı bir sahne değildi, daha da fazlaydı, onları attırdım. Evet, oradan da ceza da yedik ama 42 bölüm dizi yaptık, bir tane sahnedan ceza yedik; artık ona yapacak bir şey yok.

Bir de Ahmet Bey “İş görüşmelerinde bazı şeyler hiçbir şekilde kadınlara sorulmayacak kısımları geçmişte yaşadığımız bazı şeylerden dolayı.” demişti. Yani “Evli misin, kaç çocuğun var, seyahat engelin var mı, çocuk doğuracak mısın, çocuğun varsa evde bakıcın var mı?” gibi bir bütün gereksiz, lüumsuz yani tamamen gerçekten ayrımcılığa giren şeyleri tamamen kaldırdık, öyle bir şey yok yani. Bir erkeğe ne soruluyorsa kadına da o soruluyor yani. Erkeğe sorulmuyorsa “Evde bakıcın var mı?” kadına da sorulmayacak gibi bir şeydi.

Yani benimkiler bu kadar.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ederim Aslı Hanım.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Murat Saygı...

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ben, hanımefendinin sorusuna cevap vereyim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – En çok soru size geldi.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Yok, kişisel olarak da temsil ettiğim kurum olarak da bu hassasiyetleri en üst derecede yaşıyoruz. Dediğim gibi temel felsefe kendim oturduğumda rahatsız olmayacağım, çoluğum çocuğumla oturduğumda rahatsız olmayacağım içerik olması lazım ekranda ve hani, ben RTÜK'ün sınırları, aman ceza almasın falan filan değil, gerçekten yaptığın işin mesajı benim için çok önemli. Birçok işin de bazen... İyi bir işin kötü yapıldığı da oluyor, kötü bir senaryonun iyi yapıldığı da oluyor. Önemli olan işin nasıl yapıldığı ve biraz önce söylendiği gibi bunun normalleştirilmemesi, özendirilmemesi ve şiddete ve her tür kötülüğe maruz kalanın mağdur olmaması ve yapanın da cezalandırılmasıyla sonuçlanan bir öykü dizayn ediliyor. Biliyorsunuz, Türk dizileri uzun ve çok bölüm. Yani siz bir bölümü izlediğinizde hemen fikir sahibi oluyorsunuz ama bunun ilerisinde neler yaşayacağını öngörmeden insan tepki gösteriyor ilk önce. Hepimizin başında, 50 bölüm, 100 bölüm dizi yapıyoruz, adam belki en sonunda cezayı görüyor ama tabii, dizinin de bir sürükleyiciliği var yani 2 bölümde film yapmıyorsunuz, bitiremiyorsunuz. Onun için bence eleştiriye birazcık da orada maruz kalıyordur, belki bizim kendimizin düşünmesi gereken bir şey. Uzun uzun, uzun uzun eziyet ediyor, ediyor, ediyor; hepimiz o eziyetleri görüyoruz, en son finalde adam atıyorum hapse giriyor veya deliriyor, intihar ediyor, neyse. Oraları belki bu kadar uzun dizi yaptığımız için olabilir.

Benim yine bir tespitim; bunu da paylaşıp sözümü öyle bitireyim. Şimdi, bizim çocukluğumuzda ortalıkta psikolog, psikiyat, bilmem böyle şeyler yoktu. En iyi psikolog evdeki anneanneler, babaanneler, dedelerdi çünkü anneye, babaya tek kızabilen onlardı, çocukları da psikoloğa falan filan

öyle kimse pedagoga götürmezdi. Şimdi, tabii, göçlerle artık biraz daha sosyal toplumdaki bireysel topluma dönüşte aileler küçülmeye başladı ve aile içindeki bağlar da biraz zayıflamaya başladı. Aslında bence tedavi edilmesi gereken önemli konulardan bir tanesi de bu. Amerika da bunu keşfetti on beş yirmi sene önce. Sadece “Thanksgiving”lerde bir araya gelen bir aile yapısı, hiç kimsenin birbirini umursamadığı bir aile yapısı ve dönmeye çalışıyor. Bizde de sadece bayramda seyranda değil, gerçekten aile yapısını bir arada tutan bağları kurmak lazım, göçü mümkün mertebe engellemek lazım ve “Aman da çocuğuma bir artı bir evet tuttum, gitti.” değil çocuğu gerçekten bizdeki eski âdetlere göre evlenene kadar bağırda tutmayı başaran bir yapıda devam etmek lazım. Ben bunu kişisel gözlem olarak söylüyorum, bunun şiddetle, onunla bununla alakası yoktur ama bütün bu konular eninde sonunda birbirleriyle illiyetli. Çocuğunuzu yalnız bırakıyorsunuz, orada ya davulcuya ya zurnacıya derken belki de istemediğiniz insanlarla karşılaşılıyor, şiddete maruz kalıyor falan. Ben hep sosyal toplum olma özelliğimizi koruyan kalabalık aile yapısının korunmasının da bütün bu birçok dertle beraber bu derdin de önemli ilaçlarından biri olacağına inanıyorum.

Teşekkür ederim.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Ben son bir şey sormak istiyorum size. Sektör açısından soruna yaklaşımınız ve bu konudaki çözüm öneriniz ne? Kadına şiddetle ilgili sizin sektör olarak çözüm öneriniz ne, nasıl?

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Şöyle: Bu sorunu sektör olarak biz çözemeyiz. Bu biraz önce konuştuğumuz gibi bir eğitim sorunudur, eğitim de meyvelerini on beş, yirmi, otuz, kırk senede verir. Adalet sistemi, eğitim sistemi, bütün bu sistemlerin Aile Bakanlığının sorumluluğundaki diğer konular, biraz önce söylediğim gibi göç, bunların hepsinin bir arada... Biz bugün buradan gidelim, yarın sabah çözüm bulalım diye bir arada değiliz ki.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Yok, yok, siz kendi sorumluluğunuzu nasıl tanımlıyorsunuz diye soruyorum.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Burada atılan adımlar, bu tohumlar zaten. Toplumda ne iyi gelişme varsa tabii ki onlara yansır. Mesela, biz İbrahim Beyle Şehit Yakınları ve Gaziler Vakfının mütevelli üyesiyiz. Bir türlü derdini anlatamıyorlardı, biz medya olarak yaptığımız programlarla onların mağduriyetlerini giderici dertleri anlatmaya başladık. Medya bir şeyleri anlatır, olağan şeyi anlatır. Dolayısıyla bir şeyler olmaya başlamalı ki biz de...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yaşamı yansıtıyor.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Yaşamı da birazcık... Yaşamı yansıtırken de aynaya bakıp aynaya da kızmamaya çalışıyoruz. Biraz tabii ki yaşamın içinde var. Keşke bütün bu komisyon kararları bir metne çıksa, yapılacaklar listesi çıksa, biz de medya olarak bunlara sahip çıksak, keşke hapse şiddetten, tecavüzden giren adam çok yıl alsa da bunu haber yapsak. Haber yapmak istediğimiz şey değil ki; “Karısını dövdü, on günde çıktı. Bu ne rezalettir.” diye haber yapıyoruz. Peki, hedefimiz kim? O kararı veren hâkim mi, savcı mı, kim? Dolayısıyla o adamın on beş günde dışardan çıkmayacağı mekanizmanın nasıl kurulacağını ben bilmem, siyasetçi sizsiniz. Kanunları işler hâlde tutmak sizin işiniz.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Sizin de kendi açınızdan tabii ki çözüm öneriniz mutlaka vardır, o sektörde olduğunuz üzere, burada dinlediğimiz üzere.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – “Medya” dediğiniz şey halk ile olay arasındaki aracıdır, yansıtıcıdır.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) –Onu doğru dille anlatmak da çok önemlidir.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Tabii ki yorumlarımızla, yönlendirmelerimizle doğru yönde katkıda bulunmamız lazım, katılıyorum. Buradaki bütün arkadaşlarım da zaten buna katılır. Biz olmayan bir şeyi kötü gibi falan yansıtmıyoruz ki, zaten kötüyü yansıtıyoruz, evet. Eleştirel yansıtmamız lazım, evet. Özendirmememiz lazım bütün medya adına, evet. Evet, normalleştirmememiz lazım. Zaten bunları iç denetimlerimizle yapmaya çalışıyoruz. Sizin bize önerileriniz varsa “Kardeşim, bunları da şöyle yaparsanız daha iyi olur.” Seve seve de dinleriz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Murat Bey, bizim size önerilerimiz olacak Komisyonun raporları çıktığında, sizler de inşallah takip edip... Tavsiye kararlarımız olacak.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Benim de sorum vardı ama...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kurumların uçakları var...

Şimdi, burada böyle bir usul... Şimdi, söz verdiğim zaman siz “Gecikeceğiz.” diye benim gözüme bakıyorsunuz, o da “Bana söz vermiyorsunuz.” diye benim gözüme bakıyor.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Toplantıları sabah erken saatte yaparsanız, kaç kadar yaparsanız yapın.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama yapamıyorsunuz. Yani her şey böyle dümdüz baktığınız gibi değil. Sabahtan itibaren de siyasi partilerin grup toplantıları var. Dolayısıyla evet...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Başkanım...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Mutlu Hanım, buyurun.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Başkanım, ben esas itibarıyla sunumlardan çok faydalandım. Aslında soru hakkımı kullanmayacaktım ama şimdi, yazılı olarak geleceğini düşünerek bazı cevapları verecek kıymetli konuklarımızın. Bu 6112 sayılı Kanun ve açıkça söylemek gerekirse hukuki mevzuatta eksiklikler görüyor musunuz? Yani ben bir hukukçuyum, siz mesela “Şu eksik bizim yönetmeliğimizde, bizim kanunumuzda şu eksik. Şu tamamlanmış olsa belki şöyle bir faydası olacak.” dediğiniz noktalar var mı?

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – RTÜK Kanunu’ndan mı bahsediyorsunuz?

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Evet, yani mevzuatımızla ilgili, kanunlarda bir eksiklik görüyor musunuz? Bir eksiklik varsa biz bunun üzerinde çalışma yapalım. Sizin bu fikirleriniz bizim için önemli.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Murat Bey yalnız 6112’den bahsetmiyor, failin cezalandırılmasıyla alakalı...

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Başkanım, ben 6112 ve yönetmelik ve diğer bütün mevzuattan, genel olarak bütün mevzuattan bahsediyorum. Hani yazılı cevap verecek olan kıymetli konuklarımız bundan bahsedebilirlerse biz de bundan faydalanmak isteriz.

Teşekkür ederim.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Şahsi fikrimi söyleyeyim, birazcık sohbete döndüğü için.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Tabii.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ben RTÜK Kanunu’nda şu eksik falan yani bizim kendi başka konularımız var RTÜK’le çözmemiz gereken, uygulamayla ilgili ama bu konuyu kapsayacak bir eksikliğin geldiğini olduğunu düşünmüyorum. Zaten RTÜK de bazen kendi kanununda olmasa bile işte Medeni Kanun, Ceza Kanunu falan filan atıfta bulunarak da bizlere yaptırım uygulayabiliyor. Dolayısıyla ben televizyonların “RTÜK’te şu açık var, o yüzden de bilmem ne...” Öyle bir şey yok, RTÜK anında tepenize biniyor. Bizim RTÜK’te eleştirdiğimiz şey “Ya, kardeşim, on saniyelik bir kesiti alıyorsun, buradan ceza kesiyorsun.” Bu bir bütün. “Buradaki adam böyle kafasına bilmem ne geçirdi, ceza.” Ya, peki, burası ne olacak? Onu gidip anlatmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla benim şahsi fikrim bu, arkadaşlarımı bağlamaz. RTÜK Kanunu’nda bu konuyu düzenleyici bir eksiklik olduğunu düşünmüyorum.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Benzer görüşteyiz.

TV 8 GENEL MÜDÜRÜ ASLI ÇİNİ YAŞAROĞLU – Sadece RTÜK değil ama mevzuatla ilgili.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Ama bizi bağlayan orası. Ben, şimdi, sizin biraz önce bahsettiğiniz 6112’yi bilmem.

PAKİZE MUTLU AYDEMİR (Balıkesir) – Bilmiyorsunuz.

Bilmenizde fayda var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama bunu bilmenizi arzu ediyoruz.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Siz bize yollarsanız okuruz ama durup dururken bilemeyiz onu.

TRT GENEL MÜDÜRÜ İBRAHİM EREN – Biliyor da 6112 olarak değil. Suçluyu övmeye ilgili haberlerdeki alınan cezalar var ya, ona atıf yapıyor mesela.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır onu biliyor, o RTÜK ama 6284 dediğimiz kadına yönelik şiddetin önlenmesi için, aile içindeki şiddetin önlenmesi için çıkardığımız yasayı bilmediğini anladım ben.

Gönderelim, bilgilendirelim. Arkadaşlar, bütün konuklarımıza gönderelim.

KANAL D GENEL MÜDÜRÜ MURAT SAYGI – Şöyle: Ben şiddet uygulayan bir insan olmadığım için yasayı bilmiyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şebnem Hanım...

STAR TV DRAMA DİREKTÖRÜ ŞEBNEM AÇIKALIN – Direkt bir soru gelmedi, o yüzden yanıtlayacağım bir şey yok ama genel olarak şunu söyleyebilirim: Yani, aslında İbrahim Bey de konuşmasının başında söyledi. “Muhtemelen bütün kanallar aynıdır.” diye. Evet, hepimiz öyleyiz yani biz bir içerik üretmek, bir hikâye anlatmak, tabii ki sorumlu yayıncılık ilkeleri çerçevesi içerisinde ve insanların hayatına, kalbine dokunduğumuz kadar da bunun karşılığını alarak işte ticari birer müessese olan aynı zamanda kanallarımızı döndürmeye çalışıyoruz. Yani, ortada böyle bir “Biz rating için bazı ilkelerimizden taviz veriyoruz.” ya da “Bu satıyor diye bunu yapıyoruz.” ben zannetmiyorum ki senaristler de yapımcılar da bu yapımları yayınlayan kanallar da hepimiz böyle birtakım hanı nasıl diyeyim vahşi ve şey duygularla hareket etmiyoruz ama dediğim gibi yani bazen hayatın içinde olan şeyler ekranda da var. Ya, umut ister ki inşallah bir gün yani ekranda gördük diye şiddete evrilmeyecek, ekranda gördük diye karımızı, eşimizi, dostumuzu dövmeyecek, öldürmeyecek insanlardan oluşan bir toplum olalım ve eğitim sistemimiz bizi buraya getirsin.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Bunun için, hepimizin sorumlulukları olduğunu düşünüyorum.

STAR TV DRAMA DİREKTÖRÜ ŞEBNEM AÇIKALIN - Evet.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Türkiye Büyük Millet Meclisinin de siyasi partilerin de devlet kurumlarının da siyasi parti liderlerinin de her birinin sorumlulukları var, sivil toplum örgütlerinin de var, meydanın da olduğunu düşünüyorum. Birçok hareketin öğrenildiğini biliyoruz, bunun için ailenin, okulun ve günde en az üç dört saat ayrılan televizyon, sosyal medya öğretilerinin var olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla, bununla birlikte mücadele etmemiz gerekir. Bu konuda sunacağınız her tür destek, katkı, yorum ve öneriler için ve bundan sonra kullanacağınız dil için, şiddeti meşru gösterecek sözlerden, tavırlardan ve senaryolardan sakınabileceğiniz için ben çok teşekkür ediyorum, katılımınız için, vakitlerinizi ayırıp ciddi bir mesaiyi buraya harcadığınız için, çok önemli katkılar sunduğunuz için teşekkür ediyorum, ayaklarınıza sağlık.

Komisyon üyesi arkadaşlarıma, uzmanlarımıza, basın mensubu arkadaşlarıma, her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Kadına yönelik şiddetle mücadelemiz sonuna kadar devam edecek. Biz, siyasi söylemlerle değil, eylemlerle bugüne kadar mesai harcadık, bundan sonra da şiddetle mücadeleye devam edeceğiz inşallah.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.42

